

1. REGIONINIŲ VALDYBŲ GYVOSIOS GAMTOS APSAUGOS INSPEKCIJOS REIDŲ ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

1.1. Bendra informacija

Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos reidų organizavimo ir vykdymo funkcija (toliau – funkcija) vertinta antikorupciniu požiūriu, nes ši veikla atitinka KPI 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų „*pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.*“

Manoma, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, jeigu nustatoma, kad įstaigai (įstaigos padaliniui, įstaigos valdymo sričiai priklausančiai įstaigai, kai kuriems jų valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą prižiūrėti, kaip jiems nepavaldūs fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. DI -277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regioninių aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“ patvirtinti Departamento nuostatai (toliau - Nuostatai), kurių 2 punkte nurodyta Departamento paskirtis – siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Departamento vykdomos funkcijos yra tiesiogiai susijusios su aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymu pagal Nuostatų 10 punktą.

Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo (toliau – AAVKĮ) 6 straipsnis reglamentuoja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymą – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Departamentas. AAVKĮ 10 straipsnis reglamentuoja, kad *aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai <...>*.

Išanalizavus teisės aktus, reglamentuojančius kontrolės ir priežiūros funkcijas, konstatuotina, kad Departamento veikla atitinka nustatytą kriterijų.

Vertintu laikotarpiu funkciją vykdė Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos (toliau – GGAI), t. y. Vilniaus valdybos Vilniaus miesto GGAI, Vilniaus valdybos Vilniaus rajono GGAI, Utenos valdybos Utenos GGAI, Šiaulių valdybos Šiaulių GGAI, Panevėžio valdybos Panevėžio GGAI, Marijampolės valdybos Marijampolės GGAI, Klaipėdos valdybos Klaipėdos GGAI, Klaipėdos valdybos Šilutės GGAI, Kauno valdybos Kauno GGAI, Alytaus valdybos Alytaus GGAI pagal minėtų Departamento administracijos padalinių nuostatų, patvirtintų Departamento direktoriaus 2018-04-10 įsakymu Nr. AD1-6 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“, 5.3. papunktį „Organizuoja reidus, kitas inspekcinės priemonės, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą.“ (Departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos GGAI ir Šilutės GGAI nuostatai patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-04-08 įsakymu Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“).

Korupcijos rizikos veiksniai, galintys sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, vertinti pagal Departamento veiklos analizavimo klausimyną, sudarytą Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų rekomendacijų pagrindu. Veiklos sritis vertinama tik pagal tuos kriterijus, kuriuos ji atitinka – šiuo atveju pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte numatytą kriterijų „*pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas*“ (šios išvados 1.6. papunkčio lentelė).

1.2. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas:

- 1) AAVKĮ;
- 2) Departamento gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekinės veiklos reidų organizavimo instrukcija, patvirtinta Departamento direktoriaus 2020-08-12 įsakymu Nr. AD1-236 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekinės veiklos reidų organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ (su vėlesniu Departamento direktoriaus 2021-01-14 įsakymo Nr. AD1-9 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 12 d. įsakymo Nr. AD1-236 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekinės veiklos reidų organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ pakeitimo“ pakeitimu);
- 3) Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo, patvirtinto Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 4) Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-10-10 Nr. įsakymu D1-835 „Dėl Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-06-13 įsakymo Nr. 506 redakcija);
- 5) Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų nuostatai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2018-04-10 įsakymu Nr. AD1-6 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ ir 2020-04-08 Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
- 6) Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų vyresniojo specialisto, vyriausiojo specialisto ir viršininko pareigybių aprašymai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-06-30 įsakymu Nr. AD1-178 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“ ir Departamento direktoriaus 2018-05-18 įsakymo Nr. ADP1-22 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymų tvirtinimo“; 2020-10-02 įsakymu Nr. AD1-295 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybos Klaipėdos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“; 2021-03-04 Nr. AD1-70 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Marijampolės valdybos Marijampolės gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto, karjeros valstybės tarnautojo, pareigybės aprašymo patvirtinimo“; 2020-12-02 įsakymu Nr. AD1-366 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos karjeros valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“; 2020-02-23 įsakymu Nr. AD1-58 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Šiaulių gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto, karjeros valstybės tarnautojo, pareigybės aprašymo patvirtinimo.“

1.3. Vertinimo rezultatai

Vertintu laikotarpiu KPĮ 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų: kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas,

sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą – nefiksuota. Departamente nėra duomenų apie pradėtus ikiteisminius tyrimus dėl korupcinio pobūdžio veikų Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijoms organizuojant ir vykdant reidus. Taip pat nefiksuota kitų panašaus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės aktų pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė ar kitokia teisinė atsakomybė, nors vertinamu laikotarpiu Departamente buvo atlikti keturi tarnybinio nusižengimo tyrimai dėl Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų pareigūnų galimai netinkamai atliekamų tarnybinių pareigų ir (ar) pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų vykdant reidus, tačiau skundai nepasitvirtino, tarnybinių nuobaudų neskirta.

Kaip minėta aukščiau, Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos reidų organizavimo ir vykdymo funkcija yra priskirta konkrečioms Departamento administracijos padaliniais pagal jų nuostatus („Organizuoja reidus, kitas inspekcinės priemonės, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą“) bei GGAI pareigūnams pagal pareigybės aprašymus („Organizuoja ir vykdo reidus siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę“).

Departamento direktoriaus 2020-08-12 įsakymu Nr. AD1-236 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Departamento gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcija (toliau – Reidų organizavimo instrukcija), kuri nustato Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų (toliau – pareigūnai) pasirengimą reidui, pareigūnų elgesį reidų metu bei pareigūnų vykdomos veiklos kontrolę.

Vykdančios reidus pareigūnai vadovaujasi AAVKĮ 12 straipsniu, kuriame išsamiai ir tiksliai apibrėžtos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisės ir pareigos, taip pat AAVKĮ 15 ir 16 straipsniais, kuriuose nustatyti bendrieji aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veiksmai atliekant fizinių asmenų ir juridinių asmenų veiklos patikrinimą.

Reidų organizavimo instrukcijoje taip pat aiškiai reglamentuoti reido dalyvių veiksmai: „Reido dalyviai, pastebėję asmenis, įtariamus padarius pažeidimus, juos stebi, techninėmis priemonėmis (joms esant) fiksuoja galimą pažeidimą, nesukeldami įtarimo įtariamiesiems ar aplinkiniams, stengdamiesi įsitikinti, ar tikrai šie asmenys daro pažeidimus. Nusprendę juos sulaikyti, reido dalyviai privalo būti tikri savo veiksmų teisėtumu, apgalvoti sulaikymo planą ir numatyti sulaikymo aplinkybes <...>; Pareigūnai, sulaikydami asmenis, įtariamus padarius pažeidimus, tarnybinių šaunamąjį ginklą, fizinę ar kitokią prievartą naudoja Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo bei kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.“ (Reidų organizavimo instrukcijos 26 ir 28 punktai); „Stabdant bei apžiūrint pažeidimais įtariamų asmenų transporto priemones, privaloma vadovautis Aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais įtariamų asmenų transporto priemonių stabdymo bei apžiūros tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. 418 „Dėl Aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais įtariamų asmenų transporto priemonių stabdymo bei apžiūros tvarkos patvirtinimo; Stabdant bei apžiūrint pažeidimais įtariamų asmenų vandens transporto priemones, privaloma vadovautis Aplinkos apsaugos teisės aktų pažeidimais įtariamų asmenų vidaus vandens transporto priemonių stabdymo bei patikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-715 „Dėl Aplinkos apsaugos teisės aktų pažeidimais įtariamų asmenų vidaus vandens transporto priemonių stabdymo bei patikrinimo

tvarkos aprašo patvirtinimo; Asmenų, įtariamų padarius pažeidimus, daiktų patikrinimas atliekamas iškart po sulaikymo vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka. Pareigūnai pažeidėjų apžiūros ar daiktų patikrinimo metu rastus daiktus ir dokumentus, kurie yra pažeidimo įrankis arba tiesioginis objektas, paima Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka. Paimti daiktai ir dokumentai iki administracinio nusižengimo bylos išnagrinėjimo saugomi Departamento direktoriaus nustatytose vietose. Jeigu asmens, traukiamo administracinėn atsakomybėn, asmenybė negali būti nustatyta pažeidimo vietoje, pareigūnai, vadovaudamiesi Administracinių nusižengimų kodeksu, pažeidėją gali pristatyti į policiją arba į savivaldybės seniūnijos kaimo vietovėje patalpas protokolui surašyti. Pažeidėjas į šias vietas turi būti pristatytas kiek galima greičiau.“ (Reidų organizavimo instrukcijos 29-31, 34-35 punktai).

Atkreiptinas dėmesys, kad Reidų organizavimo instrukcijos 5-7 punktuose reglamentuotas **reagavimas į gautus pranešimus** apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą „Departamento valdybų ir kitų administracijos padalinių Pareigūnai, darbo metu gavę pranešimą (konkrečią informaciją) apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, apie reido pradžią ir planuojamą pabaigą informuoja tiesioginį vadovą. Departamento valdybų ir kitų administracijos padalinių Pareigūnai, ne darbo metu gavę pranešimą (konkrečią informaciją) apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, privalo apie tai telefonu pranešti Departamento Pranešimų priėmimo tarnybai, kuri priima sprendimą dėl reido organizavimo. Departamento valdybų ir kitų administracijos padalinių Pareigūnai, pasyviai budintys namuose, gavę iš Departamento Pranešimų priėmimo tarnybos pranešimą apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, išvyksta į reidą su Departamento Pranešimų priėmimo tarnyba suderintu laiku.“, tačiau pažymėtina, kad *reidas* – tai staigus patikrinimas **pasirinktu laiku ir pasirinktoje vietoje**, siekiant užtikrinti gyvosios gamtos apsaugos kontrolę (Reidų organizavimo instrukcijos 4.3. papunktis). Be kita ko, Reidų organizavimo instrukcijos 9 punkte nustatyta, kad reidas organizuojamas tose vietose, kur **turimais duomenimis** daromi aplinkos apsaugos teisės aktų pažeidimai **arba kai turima konkreti informacija apie vykdomą arba ketinamą įvykdyti pažeidimą**. Taip pat pažymėtina, kad nėra nustatyto teisinio reguliavimo, kriterijų dėl sprendimo priėmimo vykdyti reidą.

Įvertinus teisinį reglamentavimą manytina, kad Reidų organizavimo instrukcijoje apibrėžta *reido* sąvoka prieštarauja gauto pranešimo, į kurį turi būti reaguojama nedelsiant (skubaus reagavimo pranešimas), prasme, kadangi reidas – tai staigus patikrinimas **pasirinktu laiku ir pasirinktoje vietoje**, o gautu pranešimu teikiama konkreti informacija apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą konkrečioje vietoje, todėl operatyviai reaguojant į gautą konkretų pranešimą, pasirinkti vietos ir laiko neįmanoma. Be kita ko, minėtos Reidų organizavimo instrukcijos 5-7 punktų nuostatos suponuoja reidų organizavimą **gavus pranešimą tiek darbo, tiek ne darbo, tiek pasyvaus budėjimo namuose metu**, o tuo tarpu 9 punkto nuostatose reglamentuojama, kad reidas organizuojamas tose vietose, kur **turimais duomenimis** daromi aplinkos apsaugos teisės aktų pažeidimai **arba kai turima konkreti informacija** apie vykdomą arba ketinamą įvykdyti pažeidimą. Esant dviprasmiui teisiniui reglamentavimui lieka neaišku, ar reidas organizuojamas tik gavus pranešimą, į kurį reaguojama nedelsiant, ar vėliau patikslinus gauto pranešimo informaciją, ar gali būti organizuojamas ir pačių pareigūnų iniciatyva pagal jų turimą neregistruotą informaciją iš kitų šaltinių ir pan. Analizuojant praktinius procesus nustatyta, kad reidai organizuojami tiek pagal Pranešimų priėmimo tarnyboje gautą skubaus reagavimo pranešimą, tiek pagal kitą gautą pranešimą (ne skubaus reagavimo atveju), kurią patikslinus vėliau organizuojami reidai, tiek pačių pareigūnų iniciatyva pagal jų turimą informaciją iš kitų šaltinių/informatorių.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Darbo reglamento, patvirtinto Departamento direktoriaus 2020-08-17 įsakymu Nr. AD1-239 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) 85 punktą, Departamento Pranešimų priėmimo tarnyboje gauti pranešimai, susiję su aplinkos apsauga ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimais, priimami, perduodami ir į

juos reaguojama Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-10-10 Nr. įsakymu D1-835 „Dėl Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-06-13 įsakymo Nr. 506 redakcija), nustatyta tvarka, taip pat vadovaujantis Departamento direktoriaus 2021-05-07 įsakymu Nr. AD1-169 „Dėl Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos gaunamų pranešimų apie aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus priėmimo, registravimo, reagavimo į juos ir informacijos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintu Departamente gaunamų pranešimų apie aplinkos apsaugos reikalavimų pažeidimus priėmimo, registravimo, reagavimo į juos ir informacijos teikimo tvarkos aprašu. **Todėl manytina, kad reagavimo į gautus pranešimus ir reido organizavimo funkcijos turėtų būti atskirtos ir reglamentuotos atskiruose, tą sritį reguliuojančiuose teisės aktuose.**

Nesant aiškaus teisinio reglamentavimo, kyla rizika funkcijas vykdyti savo nuožiūra interpretuojant teisės aktus. Antikorupcinio požiūriu analizuojant reidų organizavimą pačių pareigūnų iniciatyva manytina, kad gali pasireikšti rizika dėl pareigūnų per plačių diskrecijos ribų „pasirenkant“ reido sritį. **Dėl žmoniškojo veiksnio esant nepakankamai aplinkos apsaugos pareigūnų iniciatyvai gali susidaryti korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybė, sudarant sąlygas tam tikriems subjektams išvengti atsakomybės už galimą neteisėtą gamtos išteklių naudojimą,** medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą ir pan., kadangi analizuojant praktiką pastebėti atvejai, kai tam tikri subjektai (pvz., vykdančios verslinę žvejybą) reido metu tikrinami itin retai, kai tuo tarpu žvejai mėgėjai – nuolat ir intensyviai. **Šiuo atveju pareigūnai vienasmeniškai gali nuspręsti tikrinti/netikrinti tam tikrą veiklos sritį, todėl egzistuoja galimybė subjektyviai priimti sprendimus, nefiksuoti esamos aplinkos ir pažeidimų.** Pažymėtina, kad Reidų organizavimo instrukcijoje numatytas tik informavimas apie reido pradžią ir pabaigą, bei reido ataskaitos teikimas, o **sprendimo priėmimo procedūra dėl reido organizavimo tikslingumo nenumatyta.** Taip pat nenumatyta reido intensyvumas pagal tą pačią informaciją, pvz., ar tikrinant informaciją pagal gautą pranešimą apie tam tikroje vietoje nakties metu vykdomą neteisėtą žvejybą užtenka vieno reido konstatuoti, kad informacija pasitvirtino/nepasitvirtino.

Reidų organizavimo instrukcijos 14 punkte nustatyta, kad pareigūnai, gavę pranešimą apie pažeidimą, pagal galimybes turi išsiaiškinti ir fiksuoti visą su pranešimu susijusią informaciją; asmens, pranešusio apie pažeidimą, anketinius duomenis (vardą, pavardę, gyvenamąją vietą, telefono Nr. ir kt.), jei yra gautas asmens sutikimas; pažeidimą mačiusius asmenis (liudytojus), jų anketinius duomenis; kitus, būtinus pažeidimui išsiaiškinti, duomenis. **Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad nėra pakankamai aišku, kokiam dokumente turėtų būti fiksuojamos nustatytos aplinkybės (pvz., tarnybiniame pranešime, apžiūros akte, patikrinimo akte ar ataskaitoje ir pan.).**

Vertinant teisinį reglamentavimą atkreiptinas dėmesys, kad AAVKĮ 15 straipsnyje įtvirtintos prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui tikrinant fizinio asmens veiklą, t. y. „Tikrinamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas **privalo** ...>“, tačiau to paties straipsnio 4 punkte paliekama ir diskrecijos teisė „atlikęs patikrinimą, **jei reikia,** surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą“. **Šiuo atveju teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, todėl kyla rizika, kad pareigūnai, atlikdami fizinių asmenų veiklos patikrinimus, gali veikti savo nuožiūra ir patikrinimo dokumentų nepildyti.**

Svarbu pažymėti tai, kad nustatytų faktų teisingumą galima patvirtinti tik surinkta išsamia informacija ir pridėtais dokumentais (patikrinimo/apžiūros aktais), nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, pagrindžiančiais tikrinimo faktus. Priešingu atveju, **jeigu nėra aprašytų patikrinimo metu**

nustatytų faktinių aplinkybių, kurių patvirtinimui yra būtini papildomi dokumentai, **praktiškai neįmanoma patikrinti faktinių aplinkybių, pareigūno darbo kokybės ir tai kelia korupcijos riziką dėl patikrinimo metu nustatytų /nustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti.** Tuo tarpu AAVKĮ 16 straipsnio 4 punkte aiškiai nustatyta „Tikrindamas juridinių asmenų veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo atlikęs patikrinimą surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą. Jeigu juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, patikrinime turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimą įforminančiame dokumente“. Esant nurodytoms aplinkybėms manytina, kad atlikus tiek fizinių, tiek juridinių asmenų vykdomos ūkinės veiklos patikrinimus, taip pat teritorijų, vietovių ar kitų objektų, kurių savininkas, valdytojas ar naudotojas apžiūros metu nėra žinomas, apžiūras, **visais atvejais turėtų būti surašomas patikrinimą įforminantis dokumentas.**

Analizuojant praktinius procesus pastebėta, kad pasitaiko atvejų, kuomet, pavyzdžiui, patikrinus pavienius medžiotojus, skirtingų regionų GGAI pildomi skirtingi dokumentai (vieni pildo apžiūros aktą, kiti pildo patikrinimo aktą, tretį jokie dokumento nepildo, nors patikrinimas atliktas analogiškais aplinkybėmis).

Reidų organizavimo instrukcijos 33 punktas įpareigoja pareigūną, nustačius pažeidimą, vietoje surinkti pažeidimą įrodančią medžiagą (pareiškimus, liudytojų parodymus, pažeidimo padarymo įrankius, objektus ir kt.), nustatyti pažeidėjo asmenybę ir surašyti jam administracinio nusižengimo protokolą Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka, jeigu tai užtraukia administracinę atsakomybę. Tačiau įvertinus praktiką nustatyta, kad ne visada administracinio nusižengimo protokolai surašomi vietoje. Departamento regioninių valdybų GGAI viršininkai nurodė, kad ne visi pareigūnai aprūpinti reikiama įranga – mobiliais komplektais (nešiojamasis kompiuteris, interneto modemas, spausdintuvas), spausdintuvų kiekviename automobilyje nėra. Taip pat pasitaiko atvejų, kai nėra ryšio, ypač dirbant pasienio ruožuose, būna rašomi popieriniai protokolai. Būtent šiuo momentu patikrinimų metu, kur egzistuoja netikėtumo faktorius, **priimant sprendimą dėl administracinio nusižengimo nustatymo fiksavimo atsiranda didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi pareigūno veiksmai gali būti įtakoti tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių** (gailestis, mažareikšmis pažeidimas, biurokratizmas (pvz., taikant išpėjimą), kyšininkavimas, papirkimas ir kt.).

Siekiant mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, Reidų organizavimo instrukcijoje reglamentuota, kad reide turi dalyvauti ne mažiau kaip du pareigūnai arba vienas pareigūnas kartu su aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančiu pareigūnu, neetatiniu aplinkos apsaugos inspektoriumi, policijos pareigūnu, valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnu, muitinės pareigūnu, priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnu, miškų tarnybos pareigūnu, saugomų teritorijų tarnybos pareigūnu ar savivaldybės atstovu (Reidų organizavimo instrukcijos 11 punktas). Reidas organizuojamas tose vietose, kur turimais duomenimis daromi aplinkos apsaugos teisės aktų pažeidimai arba kai turima konkreti informacija apie vykdomą arba ketinamą įvykdyti pažeidimą (Reidų organizavimo instrukcijos 9 punktas).

Įvertinus Departamento regioninių valdybų GGAI praktiką nustatyta, kad antikorupcinių požiūriu kai kuriose GGAI taikoma ydinga praktika, kai tie patys pareigūnai poroje dirba ilgą laiką ir tik esant poreikiui (atostogos, poilsio dienos, pastiprinimo atveju ir t.t.) tarpusavyje keičiasi. Šiuo atveju manytina, kad **korupcijos riziką gali sudaryti ir tokios sąlygos, kai į reidus vyksta visada to paties padalinio tie patys pareigūnai (ta pati ekipažo sudėtis), dėl ko tarp tikrintojų ir (ar) tikrinamųjų ilgainiui gali susiformuoti draugiški santykiai/pažintys, galintys turėti poveikį reido rezultatams.** Taip pat nustatyta atvejų, kuomet viename ekipaže dirba du tos pačios šeimos nariai (pareigūnas ir neetatinis aplinkos apsaugos inspektorius). Pažymėtina, kad Departamento vidiniuose teisės aktuose nėra įtvirtintų nuostatų, kokiais atvejais pareigas vykdantys asmenys kartu negali atlikti patikrinimų ir (ar) kartu priiminėti sprendimų. Kita vertus, giminystės ir artimų asmenų santykiams identifikuoti įvairiuose teisės aktuose yra pateikiamos skirtingos ir nevienodos apimties sąvokos, todėl antikorupcinių požiūriu institucijai siekiant, kad būtų užtikrintas priimamų sprendimų ir veiklos objektyvumas, susidarius tokiai situacijai, kai pareigas vykdantys asmenys yra

susiję giminystės ryšiu, teisiniame reguliavime turėtų būti aiškiai įtvirtintos nuostatos dėl patikrinimų atlikimo. **Manytina, kad antikorupciniu požiūriu yra ydinga praktika, kai viename ekipaže dirbantys ir giminystės ryšių turintys asmenys, kartu atlieka patikrinimus, nes kyla korupcijos pasireiškimo tikimybė priimant neobjektyvius sprendimus.**

Atkreiptinas dėmesys, kad Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo 8.1. papunktyje nustatyta, kad mobilios vaizdo stebėjimo kameros, automobiliniai vaizdo registраторiai ar kitos vaizdo stebėjimo priemonės privalo būti naudojamos tik kai veikalvietėje ar įvykio vietoje patikrinimą atlieka vienas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, o kai veikalvietėje ar įvykio vietoje patikrinime dalyvauja daugiau nei vienas Departamento darbuotojas - nustatyto administracinio nusižengimo faktui fiksuoti, aplinkai daromos (padarytos) žalos faktui fiksuoti, esant galimybei, konfliktinei situacijai fiksuoti (8.2.1., 8.2.2, 8.3. papunkčiai). Atsižvelgiant į tai, kad pagal minėtą Reidų organizavimo instrukcijos 11 punktą reide turi dalyvauti ne mažiau kaip du pareigūnai, vadinasi, reido metu naudoti mobilios vaizdo stebėjimo kameros, automobilių vaizdo registраторių ar kitos vaizdo stebėjimo priemonės reido dalyviai neprivalo jeigu nėra išimčių, numatytų minėtuose Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo 8.2.1., 8.2.2, 8.3. papunkčiuose.

Analizuojant praktiką nustatyta, kad Departamente turima vaizdo ir garso įrašymo technika yra morališkai pasenusi, maksimali įrašymo trukmė – iki 1 val., todėl įrašymo pradžią, trukmę, apimtį, kiekvienu atveju sprendžia pažeidimą fiksuojantis pareigūnas individualiai pagal susidariusią situaciją. Departamento GGAI viršininkai pažymėjo, kad tik dalis pareigūnų yra aprūpinti vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis, darbuotojai fiksavimui naudoja priskirtą mobilųjį telefoną, kurio kamera skirta tik artimam vaizdo fiksavimui. Visiškai prasta situacija su būtinėmis vaizdo fiksavimo kameromis, kur vaizdą reikia fiksuoti iš tolimesnio atstumo (neteisėta asmenų žvejyba ežere iš valtys, neteisėta asmenų medžioklė tykojant, sėlinant ir t.t.). Esant šioms aplinkybėms vaizdo ir garso fiksavimui gali turėti įtakos ir išoriniai veiksniai, pvz., išsikrauna mobilaus ryšio baterija, vaizdo įrašas užimta daug vietos ir nebetelpa įrenginyje, taip pat vaizdo ir garso įrašams mobiliaisiais telefonais nėra kontrolės – vaizdo ir garso įrašai bet kuriuo metu gali būti pašalinti ir pan.

Esant tokiam teisiniam reglamentavimui, kuomet nenustatytas nuolatinis ir nepertraukiamas vaizdo ir garso įrašymas reido metu (nepriklausomai nuo reide dalyvaujančių asmenų skaičiaus), o įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens (Departamento mastu) tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą, atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti. Pažymėtina, kad Departamento pareigūnams nesudarius techninių galimybių nepertraukiamai fiksuoti reidus, nėra galimybės efektyviai mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Pažymėtina ir tai, kad reido metu gali kilti rizikų ne tik dėl korupcijos apraiškų ir pažeidėjų siekio susitarti, bet ginčų atveju gali susidaryti situacijos, kai neturint fiksuotų vaizdo ir garso įrašų sudėtingiau įrodyti ginčijamas aplinkybes (pvz., skundas dėl nemandagaus pareigūnų bendravimo, neteisėtų pareigūnų veiksmų ir pan.) kas suponuoja išvadą, kad visuose reiduose turėtų būti siekiama maksimaliai užtikrinti nepertraukiamą vaizdo ir garso įrašymą nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo iš jo, nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus. **Manytina, kad nefiksuotos patikrinimo metu nustatytos aplinkybės (tiek raštu, tiek vaizdo ir garso fiksavimo priemonėmis) kelia korupcijos riziką dėl reido metu nustatytų / nenustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti ir įvertinti.**

Reidų organizavimo instrukcijoje įtvirtinta vidaus kontrolė, t. y. darbo metu gavus pranešimą (konkrečią informaciją) apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, apie reido pradžią ir planuojamą pabaigą informuojamas tiesioginis vadovas (Reidų organizavimo instrukcijos 5 punktas), o ne darbo metu - privaloma apie tai telefonu pranešti Departamento Pranešimų priėmimo tarnybai, kuri priima sprendimą dėl reido organizavimo (Reidų organizavimo instrukcijos 6 punktas). Pasyviai budintys namuose, gavę iš Departamento Pranešimų priėmimo tarnybos pranešimą apie daromą arba ketinamą vykdyti

gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, išvyksta į reidą su Departamento Pranešimų priėmimo tarnyba suderintu laiku (Reidų organizavimo instrukcijos 7 punktas). Taip pat skiriamas reido vadovas, kuris atsako už tikslų reido tvarkos ir užduočių vykdymą, tarnybinių priemonių tinkamą naudojimą ir ataskaitos apie reido rezultatus pateikimą savo tiesioginiam vadovui „Reido vadovas, pasibaigus reidui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, reido ataskaitą pateikia savo tiesioginiam vadovui.“ (Reidų organizavimo instrukcijos 8 p, 10, 36 punktai). **Atkreiptinas dėmesys, kad nėra aiškiai nustatyta reido ataskaitos forma (ar tai raštu, ar tai žodžiu).**

Reidų organizavimo instrukcijoje nustatyta, kad reidai registruojami Departamento gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų registravimo žurnale (toliau – Žurnalas) (Reidų organizavimo instrukcijos priedas). Departamento valdybos ar kito administracijos padalinio vadovas arba Departamento valdybos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos viršininkas, gavęs reido ataskaitą, ne vėliau kaip per 3 dienas užpildo Žurnalą pagal gautą reidų vadovo reido ataskaitą. Už Žurnalo pildymo teisingumą atsako jį užpildęs pareigūnas (Reidų organizavimo instrukcijos 38-40 punktai). **Atkreiptinas dėmesys, kad Žurnalas yra elektroninėje žurnalų sistemoje** (iki š. m. rugpjūčio 15 d. <https://infolangas.aplinkasaugau.lt/login.php>; nuo š. m. rugpjūčio 18 d. <http://10.11.53.111>), **o jo valdymas/administravimas, duomenų saugos nuostatai nėra reglamentuoti**, nors, Departamento darbuotojų paaiškinimais, juo naudojasi ir Departamento Veiklos organizavimo skyrius, kuris turi prieigas prie visos Žurnale teikiamos informacijos, o tuo tarpu Departamento regioninių GGAI viršininkai prieina tik prie savo paties užpildytos ir pateiktos informacijos. **Nėra žinoma, kokiais kriterijais suteikiamos prieigos prie Žurnalo, nenumatyta Žurnalo pildymo kontrolė, duomenų apsauga ir pan.** Darytina išvada, kad antikorupeciniu požiūriu esamas teisinis reglamentavimas kelia riziką, kad iki Žurnalo užpildymo (reido vadovas, pasibaigus reidui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, reido ataskaitą pateikia savo tiesioginiam vadovui, kuris ne vėliau kaip per 3 dienas užpildo Žurnalą), tiek vėliau (nesant Žurnalo pildymo kontrolės) gali „pasikeisti“ reido metu nustatytos aplinkybės. Šiuo atveju **korupcijos pasireiškimo rizika atsiranda dėl to, kad reido ataskaita, kurioje nurodomos reido metu nustatytos aplinkybės/rezultatai, iki Žurnalo užpildymo oficialiai niekur nėra fiksuojami/registruojami, o nesant Žurnalo pildymo kontrolės (galimas duomenų keitimas) - palanku daryti neformalią įtaką reido rezultatui**, nes tai, ar Žurnale užfiksuotos aplinkybės atitinka realiai vietoje nustatytas ir nurodytas ataskaitoje, yra žinoma tik Žurnalą pildančiam asmeniui. Praktikoje taip pat pasitaikė atvejų, kuomet Žurnalą pildė ne Departamento regioninės GGAI viršininkas, o jo įgaliotas asmuo, nors Reidų organizavimo instrukcijos 38 punktas įpareigoja Žurnalą pildyti Departamento valdybos ar kito administracijos padalinio vadovą arba Departamento valdybos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos viršininką.

Antikorupeciniu požiūriu įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos reidų organizavimo ir vykdymo srityje yra nepakankamas teisinis reguliavimas dėl korupcijos apraiškų tikimybės mažinimo.

1.4. Veiklos srities vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai

Išanalizavus korupcijos pasireiškimo tikimybę Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos reidų organizavimo ir vykdymo srityje, darytina išvada, kad yra korupcijos pasireiškimo tikimybė dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

Nepakankamas teisinis reglamentavimas.

Reagavimo į gautus pranešimus ir reido organizavimo funkcijos turėtų būti atskirtos, kadangi reido sąvoka iš esmės prieštarauja gauto pranešimo, į kurį reaguojama nedelsiant, prasme. Be kita ko, reagavimą į gautus pranešimus reglamentuoja kiti teisės aktai, todėl painioti jų nevertėtų. Reidų organizavimo instrukcijoje turėtų būti aiškiai ir nedviprasmiškai reglamentuota reido organizavimo ir vykdymo tvarka, sprendimo atlikti reidą priėmimo kriterijai, vidaus kontrolė ir pan., nesudarant sąlygų teisės aktus taikyti dviprasmiškai.

Korupcijos riziką kelia tai, kad teisiniame reguliavime nenumatyta sprendimo priėmimo

procedūra dėl reido organizavimo tikslingumo. Šiuo atveju pareigūnai vienasmeniškai gali nuspręsti tikrinti/netikrinti tam tikrą veiklos sritį, kokiais terminais ir pan., todėl egzistuoja galimybė subjektyviai priimti sprendimus, nefiksuoti esamų aplinkybių ir galimų pažeidimų. Dėl žmogiškojo veiksnio esant nepakankamai aplinkos apsaugos pareigūnų iniciatyvai gali susidaryti korupcijos rizikos pasireiškimo tikimybė, sudarant sąlygas tam tikriems subjektams išvengti atsakomybės už galimą neteisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą ir pan., kadangi analizuojant praktiką pastebėti atvejai, kai tam tikri subjektai (pvz., vykdančios verslinę žvejybą) reido metu tikrinami itin retai, kai tuo tarpu žvejai mėgėjai – nuolat ir intensyviai.

Nepakankama vidaus kontrolė.

Nereglamentuotas Žurnalo administravimas ir jo pildymo kontrolė, todėl Departamento valdybos ar kito administracijos padalinio vadovas arba Departamento valdybos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos viršininkas savo nuožiūra gali bet kada atlikti Žurnalo korekcijas ar turinį ištrinti, taip pat Žurnalas gali būti pildomas nesilaikant nustatytos tvarkos, terminų ir pan.

Nepakankamos prevencinės interesų konfliktų valdymo priemonės.

Antikorupciniu požiūriu rizikingi reidai, kuriuose dalyvauja giminytės ryšių turintys asmenys, kadangi kyla korupcijos pasireiškimo tikimybė priimant neobjektyvius sprendimus.

Taip pat vykdančios reidus ne visose Departamento regioninių valdybų GGAI vyksta nuolatinė rotacija tarp pareigūnų, dėl ko ilgainiui tarp tikrintojų ir (ar) tikrinamųjų gali susiformuoti draugiški santykiai/pažintys, galintys turėti poveikį reido rezultatams.

Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas.

Patikrinimų metu, kur egzistuoja netikėtumo faktorius, priimant sprendimą dėl administracinio nusižengimo nustatymo fiksavimo atsiranda didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi pareigūno veiksmai gali būti įtakoti tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių (gailestis, mažareikšmis pažeidimas, biurokratizmas (pvz., taikant išpėjimą), kyšininkavimas, papirkimas ir kt.).

Teisiniame reguliavime neįtvirtinus įpareigojimo pareigūnams nuolat ir nepertraukiamai reido metu (nepriklausomai nuo reido dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus) naudotis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis (pvz., nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo), atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti, kadangi pareigūnai savo nuožiūra gali spręsti, kokia apimtimi ir (ar) naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones. Be kita ko, įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą.

Tam, kad būtų įgyvendintas nuolatinis ir nepertraukiamas vaizdo ir garso fiksavimas, reikalingas techninis aprūpinimas. Šiuo metu Departamento regioninių valdybų GGAI pareigūnams yra priskirti 39 veiksmo kamerų GoPro, Hero 3+Black edition komplektai, įsigyti 2014-2016 m., kurie, anot pareigūnų, yra pakankamai prastų techninių parametrų.

Administracinio nusižengimo protokolai neretu atveju nesurašomi pažeidimo fiksavimo vietoje, nors tai įpareigoja Reidų organizavimo instrukcijos 33 punktą, kadangi nepakankamas aprūpinimas įranga – mobiliais komplektais (nešiojamasis kompiuteris, interneto modemas, spausdintuvas), dėl to taip pat kyla rizika, kad pažeidėjas gali išvengti atsakomybės (pvz., suėjęs senaties terminui) ar bus trukdoma operatyviai užbaigti administracinės teisenos procedūras (pvz., asmuo vengs atvykti administracinio nusižengimo protokolo surašymui ar pan.).

Plačios pareigūnų diskrecijos ribos priimant sprendimą dėl teisės pažeidimo formavimo atliekant fizinio asmens veiklos patikrinimą.

Teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą tikrinant fizinio asmens veiklą. Manytina, kad nefiksuotos reido metu nustatytos aplinkybės (tiek raštu, tiek vaizdo ir garso fiksavimo priemonėmis) kelia korupcijos riziką dėl reido metu nustatytų / nenustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybių objektyviai patikrinti ir įvertinti. Nustatyta, kad ne visais atvejais, esančiais analogiškoms aplinkybėms, pildomi tokie patys dokumentai, todėl siekiant vienodinti praktiką ir korupcijos apraiškų mažinimą tikslinga aiškiai nusistatyti gaires dėl dokumentų pildymo reide.

1.5. Siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo

Apibendrinant atliktą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą darytina išvada, kad siekiant mažinti korupcijos rizikos apraiškas būtina tobulinti Departamento regioninių valdybų GGAI reidų organizavimo ir vykdymo teisinį reglamentavimą:

- atskirti reido organizavimo ir vykdymo funkcijas nuo reagavimo į gautus pranešimus funkcijų;
- įtvirtinti sprendimo priėmimo procedūrą;
- numatyti sąlygą dėl reidų intensyvumo tikrinant informaciją pagal vieną pranešimą/turimą informaciją, kuomet galima būtų konstatuoti, kad pranešimas/informacija nepasitvirtino;
- reglamentuoti Žurnalo administravimą;
- numatyti Žurnalo pildymo kontrolę;
- siekiant užtikrinti priimamų sprendimų ir veiklos objektyvumą, įtvirtinti nuostatas dėl pareigas kartu vykdančių asmenų, kurie yra susiję giminystės ryšiu, draudimo; iki bus įtvirtintas teisinis reglamentavimas - atsisakyti praktikos, kuomet reiduose kartu dalyvauja giminystės ryšių turintys asmenys;
- užtikrinti pareigūnų rotaciją;
- Departamento teisės aktuose nustatyti prievolę visais atvejais reido metu nepertraukiamai daryti vaizdo ir garso įrašus nepriklausomai nuo pareigūnų, dalyvaujančių reide, skaičiaus. Tačiau siekiant įgyvendinti tokias nuostatas pirmiausia siūlytina išivertinti turimo vaizdo ir garso įrašymo įrenginių technines galimybes, naujų įrenginių poreikį bei finansinius išteklius ir esant galimybei aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis;
- vengti praktikos administracinio nusižengimo protokolą surašyti ne vietoje, todėl siūlytina išivertinti turimas priemones ir esant poreikiui persikirstyti jas užtikrinant, kad nesant techninėms galimybėms (ryšiui)/neturint pakankamai įrenginių ir pan. pareigūnai būtų aprūpinti popieriniais protokolais, kuriuos pildytų vietoje nustačius administracinius nusižengimus; taip pat įvertinus poreikį ir finansines galimybes aprūpinti pareigūnus techninėmis priemonėmis pažeidimams fiksuoti.

1.6. Įstaigos veiklos analizavimo klausimynas

Klausimynas sudarytas remiantis Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 patvirtint Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedu.

KPĮ 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte numatytas kriterijus „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.“

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
1.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaiga įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, suteikiančių įgaliojimus vykdyti kontrolės ir priežiūros funkcijas, pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius/detalizuojančius kontrolės/priežiūros veiksmų, procedūrų ar vykdymo formas, tvarką, periodiškumą?	Departamento direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. AD1-236 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtinta Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcija (toliau – Reidų organizavimo instrukcija), kuri nustato Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų (toliau – Pareigūnai) pasirengimą reidui, Pareigūnų elgesį reidų metu bei Pareigūnų vykdomos veiklos kontrolę.
2.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose numatyti konkretūs kontrolės/priežiūros funkcijas vykdančios sprendimus priimančios subjektai (įstaigos padaliniai, atskiri darbuotojai), išsamiai	Reidų organizavimo ir vykdymo funkcija priskirta Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijoms, kuri įtvirtinta jų nuostatuose („ <i>Organizuoja reidus, kitas inspekcinės priemones, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą,</i>

	<p>ir tiksliai apibrėžtos jų teisės ir pareigos? Ar šiems subjektams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra?</p>	<p><i>aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą“)</i> bei pareigybės aprašymuose („<i>Organizuoja ir vykdo reidus siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę“</i>). Vykdamas reidus pareigūnai vadovaujasi Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 12, 15, 16 straipsniais, kuriuose išsamiai ir tiksliai apibrėžtos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisės ir pareigos, bei veiksmai atliekant fizinių ir juridinių asmenų veiklos patikrinimą. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad AAVKĮ 15 straipsnyje įtvirtintos prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui tikrinant fizinio asmens veiklą „<i>Tikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo <...></i>“, o to paties straipsnio 4 punkte paliekama ir diskrecijos teisė „<i>atlikęs patikrinimą, jei reikia, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą“</i>. Šiuo atveju teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, o tai kelia korupcijos pasireiškimo tikimybę.</p>
3.	<p>Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje priimti teisės aktai, sprendimai, užtikrinantys Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (Žin., 1997, Nr. 67-1659; 2000, Nr. 18-431) reikalavimų laikymąsi?</p>	<p>Departamento direktoriaus 2020 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. AD1-63 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo pakeitimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas), užtikrinantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymų nuostatų laikymąsi. Jame reglamentuota nusišalinimo tvarka, tiesioginio vadovo kontrolė. Taip pat Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. AD1- 69 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. AD1-90 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ Departamente paskirtas atitiktis pareigūnas, atsakingas už Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą ir kontrolę, asmenų konsultavimą privačių interesų deklaravimo, interesų konfliktų prevencijos ir koordinavimo su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija klausimais. Pareigūnams, turintiems ryšių su kontroliuojamais ūkio subjektais, teikiamos išankstinės rekomendacijos dėl nusišalinimo vykdant tarnybines pareigas. Tačiau įvertinus praktiką, nustatyta atvejų, kuomet reido metu viename ekipaže dirbantys ir giminystės ryšių turintys asmenys, kartu atlieka patikrinimus.</p>
4.	<p>Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose įtvirtinta konkreti ir tiksli sprendimų priėmimo procedūra (pvz.: sprendimų priėmimo principai, kriterijai, terminai) vykdamas kontrolės / priežiūros funkcijas?</p>	<p>Reidų organizavimo instrukcijoje persipina reagavimo į gautus pranešimus ir reido organizavimo ir vykdymo funkcijos. Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. spalio 10 d. Nr. įsakymu D1-835 „Dėl Laiko, kada aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas turi būti pasirengęs vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, nustatymo, pranešimų, susijusių su aplinkos apsaugos įstatymų pažeidimais, priėmimo, perdavimo ir reagavimo į juos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-06-13 įsakymo Nr. 506 redakcija), numatyta, kad</p>

		<p>Departamente pranešimus visą parą priima Departamento pranešimų priėmimo padalinys, kuris sprendžia ar gautas pranešimas priskirtinas skubaus reagavimo pranešimui. Departamento pranešimų priėmimo padalinyje priimtas pranešimas, priskirtas skubaus reagavimo pranešimui, perduodamas Departamento atsakingiems asmenims (kompetentingo padalinio vadovui ar kitam įgaliotam asmeniui) reaguoti. Tolesnė procedūra dėl sprendimo organizuoti reidą priėmimo nėra aiškiai ir konkrečiai reglamentuota, nenustatyti kriterijai, kuriais vadovaujantis turi būti priimamas sprendimas organizuoti reidą. Šiuo atveju pareigūnai vienasmeniškai gali nuspręsti tikrinti/netikrinti tam tikrą veiklos sritį, todėl egzistuoja galimybė subjektyviai priimti sprendimus, nefiksuoti esamos aplinkos ir pažeidimų.</p>
5.	<p>Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose aiškiai atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės/priežiūros vykdymo funkcijos?</p>	<p>Kaip minėta aukščiau, sprendimo vykdyti reidą procedūra nėra tiksliai ir konkrečiai reglamentuota. Departamente aiškiai atskirtos funkcijos nuo administracinio nusižengimo nustatymo ir protokolo surašymo vykdamas kontrolę/priežiūrą ir administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo. Bylas nagrinėja Departamento Teisės departamento administracinių bylų nagrinėjimo skyriai, civilinių ieškinių pateikimas yra atskirtas nuo tyrimą atlikusio ir žalą paskaičiavusio pareigūno (šią funkciją pavesta atlikti Departamento Teisės departamento Civilinių bylų ir teisės skyrių pareigūnams).</p>
6.	<p>Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktai reglamentuoja kontrolės / priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų priėmimo vidaus kontrolės (preveninės, einamosios, paskesnės) procedūras? Ar tokia kontrolė yra vykdoma, ar ji pakankamai veiksminga?</p>	<p>Reidų organizavimo instrukcijoje įtvirtinta vidaus kontrolė, t. y. darbo metu gavę pranešimą (konkrečią informaciją) apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, apie reido pradžią ir planuojamą pabaigą informuojamas tiesioginis vadovas (Reidų organizavimo instrukcijos 5 p.), o ne darbo metu - privaloma apie tai telefonu pranešti Departamento Pranešimų priėmimo tarnybai, kuri priima sprendimą dėl reido organizavimo (Reidų organizavimo instrukcijos 6 p.). Pasyviai budintys namuose, gavę iš Departamento Pranešimų priėmimo tarnybos pranešimą apie daromą arba ketinamą vykdyti gyvosios gamtos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, išvyksta į reidą su Departamento Pranešimų priėmimo tarnyba suderintu laiku (Reidų organizavimo instrukcijos 7 p.). Taip pat skiriamas reido vadovas, kuris atsako už tikslų reido tvarkos ir užduočių vykdymą, tarnybinių priemonių tinkamą naudojimą ir ataskaitos apie reido rezultatus pateikimą savo tiesioginiam vadovui „<i>Reido vadovas, pasibaigus reidui, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, reido ataskaitą pateikia savo tiesioginiam vadovui.</i>“ (Reidų organizavimo instrukcijos 8 p., 10 p., 36 p.). Tačiau nustatyta, kad vidaus kontrolė nėra pakankamai veiksminga, kadangi reido ataskaitos pildomos Žurnale, kurio administravimas nėra reglamentuotas, taip pat nenumatyta Žurnalo pildymo kontrolė, o tai kelia riziką dėl galimo duomenų keitimo - palanku daryti neformalią įtaką reido rezultatui. Be to, pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos patvirtinimo 2021 m. priemonių planą, patvirtintą Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. AD1-84 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos patvirtinimo“ (toliau – Planas) numatyta priemonė „1.6.11. Parengti vidaus kontrolės priemonių planą“, kuriame bus numatytos konkrečios vidaus kontrolės priemonės Departamento veiklos srityse (pvz. dokumentų pildymo kokybės vertinimas ir pan.). Minėtame Plane taip pat numatyta priemonė 1.6.1. Parengti Departamento darbuotojų netikėtų</p>

		<p><i>patikrinimų tvarką, kuri apimtų ir kontrolės / priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos kontrolę. Minėta tvarka šiuo metu rengiama.</i></p> <p>Be kita ko, Plane numatyta priemonė 2.3.2. <i>Vykdyti tiesiogiai pavaldžių darbuotojų surašomų pagrindinių dokumentų teisėtumo ir teisingumo kontrolę, kuri aktyviai vykdoma, analizuojami surašomi dokumentai, teikiamos pastabos nustatytiems trūkumams šalinti, vienodai praktikai taikyti.</i></p>
7.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimti vidaus teisės aktai reglamentuoja kontrolės/priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų apskundimo tvarką?	<p>Viešojo administravimo subjekto priimto administracinio sprendimo arba veiksmo (neveikimo) apskundimo tvarka reglamentuota įstatyminio lygmens nuostatomis, t.y. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, kitų sprendimų, kurie gali būti skundžiami, galioja bendros Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) nuostatos. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (AAD) priimtų individualių administracinių sprendimų (Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė AAD valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei) ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl vilkinimo atlikti AAD kompetencijai priskirtus veiksmus apskundimo tvarka: šis sprendimas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį nuo sprendimo gavimo dienos Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 8 straipsnyje nustatyta tvarka arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad įstatymai reguliuoja apskundimo tvarką, nėra būtinybės šių aspektų reglamentuoti vidaus teisės aktais.</p>
8.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje buvo gauta asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl kontrolės / priežiūros subjektų veiklos / priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo? Ar buvo atliekamas tokios informacijos tyrimas?	<p>Departamente neretai gaunama skundų dėl kontrolės / priežiūros subjektų veiklos / priimtų sprendimų teisėtumo. Departamento Imuniteto tarnyboje atliekamas gautos informacijos patikslinimas vadovaujantis Tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 25 d. nutarimu Nr. 977 „Dėl tarnybinių nuobaudų skyrimo valstybės tarnautojams tvarkos aprašo patvirtinimo“ (2018 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. 1390 redakcija); Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 933 redakcija), bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu. Vertinamu laikotarpiu buvo atlikti keturi tarnybinio nusižengimo tyrimai dėl Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų pareigūnų galimai netinkamai atliekamų tarnybinių pareigų ir (ar) pareigybės aprašyme nustatytų funkcijų vykdant reidus, tačiau skundai nepasitvirtino, tarnybinių nuobaudų neskirta.</p>
9.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimti teisės aktai periodiškai peržiūrimi? Ar vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas?	<p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos 2021 m. priemonių plane, patvirtintame Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. AD1-84 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos patvirtinimo“ numatyta priemonė „1.5.5. Nuolat peržiūrėti Departamento vidinius teisės aktus ir esant poreikiui atlikti jų pakeitimus“. Ši priemonė vykdoma aktyviai, nustačius trūkumų/esant poreikiui</p>

2. PAŽYMAS IŠDAVIMAS NEMOKUMO ADMINISTRATORIUI DĖL BANKRUTUOJANČIO JURIDINIO ASMENS

2.1. Bendra informacija

Pažyimos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens funkcija (toliau – funkcija) vertinta antikorupciniu požiūriu, nes ši veikla atitinka KPI 6 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatytą korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijų *veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu*.

Vertinama, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų, nustačius, kad valstybės ar savivaldybės įstaigai (įstaigos padaliniui, įstaigos valdymo sričiai priklausančiai įstaigai, jų valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai išduoti leidimus, licencijas, suteikti nuolaidas, lengvatas ir kitokias papildomas teises ar atsisakyti jas išduoti arba sustabdyti, panaikinti jų galiojimą ar kitaip jas apriboti, taikyti teisės aktuose nustatytas kitas teisinio poveikio priemones, konstatuoti, nagrinėti teisės pažeidimus ir priimti sprendimus dėl teisinės atsakomybės priemonių taikymo.

Vadovaujantis Departamento nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 d. įsakymu Nr. DI-277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regioninių aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“ (toliau – Nuostatai), 10.13. papunkčiu Departamentas vykdo gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo reikalavimų vykdymo kontrolę.

AAVKI 12 straipsnio 1 dalies 6-9 punktuose reglamentuota aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisė ir pareiga šio įstatymo nustatytais atvejais ir nustatyta tvarka duoti privalomuosius nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims; surašyti protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus; įstatymų nustatyta tvarka nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir skirti administracines nuobaudas.

Išanalizavus teisės aktus, reglamentuojančius veiklos, susijusios su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu, konstatuotina, kad Departamento veikla atitinka nustatytą kriterijų.

Vertintu laikotarpiu funkciją vykdė Departamento regioninių valdybų (Vilniaus, Utenos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės, Klaipėdos, Kauno, Alytaus) aplinkos apsaugos inspekcijos (toliau – AAI) (Vilniaus, Šalčininkų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės, Vilniaus rajono, Utenos, Anykščių, Ignalinos, Šiaulių, Mažeikių, Pakruojo, Telšių, Panevėžio, Biržų, Kupiškio, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Klaipėdos miesto, Klaipėdos rajono, Kretingos, Šilutės, Kauno, Jonavos, Kaišiadorių, Raseinių, Alytaus, Druskininkų, Jonavos). **Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tiesiogiai ši konkreti funkcija dėl pažyimos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens nėra įtvirtinta nei Departamento regioninių valdybų, nei jose esančių AAI nuostatuose.**

Minėtų Departamento regioninių valdybų AAI nuostatuose, patvirtintuose Departamento direktoriaus 2020-04-08 įsakymu Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, nustatytos bendrosios funkcijos „<...> kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus; kontroliuoja, ar teisingai vykdoma teršalų išmetimo į aplinką, apmokestinamųjų gaminių ir pripildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės, atliekų apskaita, ar pateikiami teisingi šios apskaitos duomenys; kontroliuoja, ar asmenys, kuriems yra išduoti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, laikosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir standartų <...>.“

Korupcijos rizikos veiksniai, galintys sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, vertinti pagal įstaigos veiklos analizavimo klausimyną, sudarytą Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų rekomendacijų pagrindu. Veiklos sritis vertinama tik pagal tuos kriterijus, kuriuos ji atitinka – šiuo atveju pagal KPI 6 straipsnio 4 dalies 4 punkte numatytą kriterijų „*Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu*“ (šios išvados 2.6. papunkčio lentelė).

2.2. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas:

- 1) Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas (toliau – JANĮ);
- 2) Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės, patvirtintos Departamento direktoriaus 2020-12-14 įsakymu Nr. AD1-378 „Dėl Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) (toliau - Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės);
- 3) Departamento direktoriaus 2021-06-29 įsakymas Nr. AD1-230 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. AD1-89 „Dėl inspekcijų raštų formos patvirtinimo, rengimo ir pasirašymo“ pakeitimo“;
- 4) Departamento regioninių valdybų aplinkos apsaugos inspekcijų nuostatai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-04-08 įsakymu Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
- 5) Departamento regioninių valdybų AAI vyresniojo ir vyriausiojo specialistų pareigybės aprašymai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-06-30 įsakymu Nr. ADP1-178 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gegužės 18 d. įsakymo Nr. ADP1-22 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymų tvirtinimo“ pakeitimo (su vėlesniais pakeitimais).

2.3. Vertinimo rezultatai

Vertintu laikotarpiu Departamente nėra duomenų apie pradėtus ikiteisminius tyrimus dėl korupcinio pobūdžio veikų pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens srityje. Taip pat nefiksuota kitų panašaus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės aktų pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė ar kitokia teisinė atsakomybė.

Kaip minėta aukščiau, ši konkreti funkcija dėl pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens tiesiogiai nėra nustatyta Departamento struktūrinių padalinių nuostatuose, todėl nėra aišku, kas turėtų vykdyti šią funkciją – ar Departamento regioninių valdybų inspekcijos, ar specializuotas struktūrinis padalinys – Aplinkos kokybės departamento Atliekų tvarkymo kontrolės skyrius, nors pastarojo nuostatuose, patvirtintuose Departamento direktoriaus 2018-12-06 įsakymu Nr. AD1-187 „Dėl aplinkos apsaugos departamento prie aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“, 6.7. papunktyje nustatyta, kad skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, pagal kompetenciją ir Departamento vadovybės nustatytu periodiškumu ir (ar) atvejais dalyvauja patikrinimuose atliekų tvarkymo srityje.

Minėta funkcija taip pat tiesiogiai nenustatyta ir Departamento regioninių valdybų AAI vyresniojo ir vyriausiojo specialistų pareigybės aprašymuose, patvirtintuose Departamento direktoriaus 2020-06-30 įsakymu Nr. ADP1-178 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gegužės 18 d. įsakymo Nr. ADP1-22 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių

aprašymų tvirtinimo“ pakeitimo (su vėlesniais pakeitimais). Čia numatytos bendrosios funkcijos: „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų <...> vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose įstatymuose bei kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus; kontroliuoja ar tinkamai vykdoma <...> atliekų apskaita; kontroliuoja, ar asmenys, kuriems yra išduoti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai bei taršos leidimai, laikosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir standartų <...>“.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimo metu nustatyta, kad **Departamente nėra priimti poįstatyminiai vidaus teisės aktai, reglamentuojantys pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūras, nėra vidinės tvarkos kokia apimti turėtų būti atliekamas patikrinimas/apžiūra, nėra patvirtinta pažymos forma.** Pažymos išdavimo funkciją nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens reglamentuoja JANĮ, tačiau pažymėtina, kad šis teisės aktas nenustato pažymos išdavimo tvarkos.

JANĮ 100 straipsnio 3 dalies 3 punkte nustatytas reikalavimas, kad nemokumo administratorius, kreipdamasis į teismą su prašymu priimti sprendimą dėl juridinio asmens pabaigos, kartu turi pateikti institucijos, vykdančios aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo, tačiau pažymėtina tai, kad ne retu atveju bankrutuojantys/bankrutavę ūkio subjektai neturi ar neturėjo fizinių veiklavičių ir pagal vykdytos veiklos pobūdį negalėjo susidaryti atliekos ar užterštas dirvožemis (pvz., internetinė parduotuvė, įmonė, užsiimanti projektavimu ar renginių organizavimu ir vedimu), todėl pažymos išdavimo faktas tokiais atvejais iš esmės yra tik formalus veiksmas.

Lietuvos paslaugų katalogo interneto svetainės skiltyje „Pažymos apie atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymą išdavimas“ (<https://www.lietuva.gov.lt/lt/pazymos-apie-atlieku-uztersto-dirvozemio-ir-grunto-sutvarkyma-isdavimas--77;12970.html>) pateikta informacija, kad šios paslaugos teikėjas yra Departamento regioninės valdybos. Taip pat nurodyta, kad pažyma išduodama juridiniam asmeniui, vykdančiam nemokumo administratoriaus funkcijas, kad galėtų pateikti teismui sprendimui dėl juridinio asmens pabaigos priimti. Prašymas išduoti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo gali būti teikiamas raštu, tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją, atsiantus paštu arba elektroniniu paštu. Pažyma išduodama tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme. Nurodyti dokumentai, kuriuos turi pateikti asmuo bei aprašomas paslaugos teikimo procesas „1. Pateikiamas laisvos formos prašymas išduoti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo. 2. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos padaliniai (valdybos pagal teritoriją) patikrina registrus, veiklavietę, surašo patikrinimo dokumentą. 3. Išduodama pažyma, arba nurodomi trūkumai, kuriuos pašalinus pažyma būtų išduota.“. Paslaugos suteikimo trukmė – 20 d. d., taip pat nurodoma paslaugų teikėjo veiksmų (neveikimo) apskundimo tvarka „*Asmuo, gavęs pažymą apie atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymą arba pagrįstą atsisakymą išduoti pažymą, per vieną mėnesį gali skųsti Lietuvos administracinių ginčų komisijai Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.*“

Nustatyta, kad Departamento regioninių valdybų AAI pareigūnai, gavę nemokumo administratoriaus prašymą išduoti minėtą pažymą, vadovaujasi VAĮ 10 straipsnio 4 punkte ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-11-15 nutarimo Nr. 933 redakcija) (toliau - Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės), 25 punkte nustatytu 20 d. d. skundų ir prašymų nagrinėjimo terminu, o patikrinimas atliekamas vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis (toliau – Taisyklės), kurios nustato Departamento planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašo (toliau – Patikrinimų planas) sudarymo

kriterijus, ūkio subjektų veiklos patikrinimų tikslus, rūšis, planinių ir neplaninių patikrinimų atlikimo pagrindus, patikrinimų organizavimo ir vykdymo tvarką, trukmę, dokumentų patikrinimo ir veiksmų, nustačius teisės aktų pažeidimus, tvarką.

Analizuojant teisinį reguliavimą dėl patikrinimo atlikimo nustatyta, kad ūkio subjektų veiklos patikrinimai atliekami siekiant iširti ir (ar) patikrinti Departamente gautą ar visuomenės informavimo priemonėse paskelbtą informaciją apie aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus, galimų aplinkos apsaugos sritis reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimų tikimybę, įvertinti ankstesnių ūkio subjektų veiklos patikrinimų metu nustatytų pažeidimų pašalinimą. Ūkio subjektų veiklos neplaniniai patikrinimai atliekami Taisyklių 47 ir 48 punktuose nurodytiems asmenims surašius pavedimą atlikti patikrinimą (Pavedimo atlikti patikrinimą forma nurodyta Taisyklių 2 priede) arba priėmus sprendimą dėl patikrinimo (Sprendimo dėl patikrinimo forma nurodyta Taisyklių 5 priede). Priėmus pavedimą atlikti patikrinimą ūkio subjektą tikrina pavedime nurodyti pareigūnai, o priėmus sprendimą dėl patikrinimo ūkio subjektą tikrina tokį sprendimą priėmęs pareigūnas. Pavedimas atlikti patikrinimą ir sprendimas dėl patikrinimo priimamas esant Taisyklių 46 punkte nurodytiems neplaninių patikrinimų pagrindams. Jeigu ūkio subjektas per paskutinius 6 mėnesius (skaičiuojant nuo pagrindo atlikti neplaninį patikrinimą atsiradimo datos) neplanine tvarka turi būti tikrinamas antrą (ar daugiau) kartą, ūkio subjekto neplaninį patikrinimą turi atlikti ne mažiau kaip du pareigūnai. Pavedimas arba sprendimas atlikti neplaninį patikrinimą registruojamas VDVIS (Taisyklių 45 punktas). Taisyklių 47-48 punktuose nustatyta, kad teisę priimti sprendimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo turi savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys, pareigūnai, jeigu būtina nedelsiant vietoje užfiksuoti aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kad jis nebūtų nuslėptas, arba būtina nedelsiant nutraukti tokį pažeidimą, kad nebūtų padaryta ar toliau daroma žala aplinkai. Apie priimtą sprendimą dėl patikrinimo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 valandą nuo sprendimo priėmimo momento, telefonu (skambučiu ir (arba) SMS panešimu) arba elektroniniu laišku informuojamas tiesioginis vadovas ar jį pavaduojantis asmuo, o pavedimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo priimti turi teisę savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys, Departamento direktorius ar direktoriaus pavaduotojas, kuriojantis Departamento vykdomą ūkio subjektų veiklos priežiūros sritį, kontrolę atliekančių administracijos padalinių, savarankiškų administracijos padalinių ir Departamento Veiklos organizavimo skyriaus pareigūnai. Kaip matyti, sprendimų ir kontrolės bei priežiūros funkcijos yra aiškiai atskirtos.

Pažymėtina, kad praktikoje pasitaiko atvejų, kuomet nemokumo administratorius ar jo įgaliotas asmuo kreipiasi į Departamentą anksčiau laiko, t. y. nesant teismo nutarties likviduoti įmonę dėl bankroto, o tai reiškia, kad įmonė dar gali vykdyti ūkinę komercinę veiklą, kurios metu gali susidaryti atliekos ar užterštas dirvožemis (JANĮ 63 straipsnio 1 dalis). Pažymėtina ir tai, kad įmonė įgyja bankrutavusios įmonės statusą nuo teismo nutarties likviduoti įmonę dėl bankroto įsiteisėjimo dienos, kuria įmonė netenka teisės vykdyti ūkinę komercinę veiklą. Tokiu atveju, išdavus pažymą nesant įsiteisėjusios teismo nutarties likviduoti įmonę dėl bankroto, kyla rizika dėl netinkamos atliekų tvarkymo kontrolės, padarant žalą aplinkai ir valstybei, kadangi išduota pažyma patvirtina atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo faktą, nors veikla dar vykdoma ir atsižvelgiant į jos pobūdį gali susidaryti atliekos ar užterštas dirvožemis. Esant tokiam teisiniam reglamentavimui darytina išvada, kad prašymas dėl pažymos išdavimo turėtų būti nagrinėjamas tik kartu pateikus įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto.

Atkreiptinas dėmesys, kad bankroto administratoriui ar jo įgaliotam asmeniui nepateikus įsiteisėjusios teismo nutarties likviduoti įmonę dėl bankroto, **atsakymai/raštai kai kurių AAI teikiami remiantis Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymu, nors jis nuo 2020-01-01 nebegalioja, kiti nurodo JANĮ 59 straipsnio 1 dalį, nors šiame straipsnyje įtvirtintos nuostatos dėl nemokumo administratoriaus pareigų iškelus bankroto bylą ir neatitinka rašte dėstomų aplinkybių.** Pažymėtina, kad JANĮ nėra aiškiai apibrėžtos nuostatos, kada įmonė netenka teisės vykdyti ūkinę komercinę veiklą, todėl **lieka nebeaišku, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis**

turėtų būti prašoma pateikti įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto siekiant gauti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo.

Taip pat praktikoje yra pasitaikę atvejų, kuomet pastate/teritorijoje, kurioje buvo vykdoma bankrutavusios įmonės veikla, patikrinimo metu jau veiklą vykdo kita įmonė, todėl buvusios veiklos vykdymo teritorijos apžiūra/patikrinimas iš esmės yra netikslingas. Be kita ko, kaip minėta aukščiau, pažymų prašoma išduoti ir dėl elektroninę prekybą vykdžiusių įmonių veiklos, kurių ūkio subjektas registruotas bute ir veiklos registracijos vietos teritorijoje nevykdė, todėl pažymėtina, kad ūkio subjekto veiklos patikrinimas dėl pažymos išdavimo galimas ne visais atvejais. Teiraujantis Departamento regioninių valdybų AAI darbuotojų, kokiais atvejais neatliekamas patikrinimas, buvo paaiškinta, kad prie prašymo išduoti pažymą būna pridėta eilė dokumentų, iš kurių paprastai matomas vykdytos veiklos pobūdis. Jei vykdyta veikla nėra tarši, ūkio subjektas nebuvo įrašytas į kontroliuojamų ūkio subjektų sąrašus, nėra duomenų apie gautus skundus, nėra jokių kitų duomenų apie galimai paliktas atliekas ar neįvykdytas pareigas, tuomet pažyma išduodama nevykstant į vietą.

Taisyklių 46 punkte nustatyta, kad Ūkio subjektų veiklos neplaninis patikrinimas atliekamas esant vienam ar keliems pagrindams *„gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti ūkio subjekto veiklos patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą; turint informacijos ar kilus pagrįstų įtarimų dėl ūkio subjekto veikos, kuri gali prieštarauti teisės aktams ar neatitikti teisės aktų reikalavimų; siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai; jeigu neplaninio patikrinimo atlikimo pagrindą nustato įstatymas ar Vyriausybės priimtas teisės aktas“*. **Vertinant antikorupciniu požiūriu, nesant reglamentuotų aiškių kriterijų, principų, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas neatlikti patikrinimo, taip pat sprendimas išduoti/ neišduoti pažymą, kyla rizika pasireikšti korupcijai, nes sudaromos sąlygos pareigūnams veikti savo nuožiūra.**

Pažymėtina, kad praktika Departamento regioninių valdybų AAI yra nevienoda. Kai kuriose AAI atliekamas ūkio subjekto veiklos neplaninis patikrinimas ir surašomas patikrinimo aktas, kitose atliekama vietos apžiūra ir pildomas apžiūros aktas. Pastebėta ir tai, kad nemokumo administratoriui teikiant pažymas vienos AAI pridėda patikrinimo/apžiūros aktą, kitos ne, o iš rašto turinio nėra aišku, ar apskritai buvo atliktas patikrinimas/apžiūra *„<...>vadovaujantis Aplinkos apsaugos kontrolės informacinės sistemos duomenimis nustatyta, kad bankrutavusi <...> įmonė už aplinkos teršimą bausta nebuvo, duomenų, kad paliko sukauptas atliekas ar užterštą gruntą, nėra, kitų neįvykdytų aplinkosauginių įsipareigojimų neturi <...>“*. Atkreiptinas dėmesys, kad pažymos forma nėra patvirtinta, informacija teikiama lydraštyje, kurios tekstas yra šabloninis.

Analizuojant vidaus kontrolę nustatyta, kad sprendimą dėl pažymos išdavimo/neišdavimo tvirtina/pasirašo tiesioginis vadovas pagal Departamento direktoriaus 2021-06-29 įsakymą Nr. AD1-230 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. AD1-89 „Dėl inspekcijų raštų formos patvirtinimo, rengimo ir pasirašymo“ pakeitimo“, kuriuo nurodyta, kad rengiant pažymas nemokumo administratoriui dėl likviduojamo juridinio asmens atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo raštai gali būti rengiami ant inspekcijų patvirtintų raštų formų ir pasirašomi inspekcijų viršininkų ar juos pavaduojančių asmenų. Pagal Darbo reglamento, patvirtinto Departamento direktoriaus 2020-08-17 įsakymu Nr. AD1-239 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 41.2. papunktį Departamento siunčiamą dokumentą vizuojantis Departamento valstybės tarnautojas ar darbuotojas pagal kompetenciją atsako už vizuojamo dokumento turinį ir atitiktį nustatytiems reikalavimams: dokumento rengėjo tiesioginis vadovas, kitų Departamento administracijos padalinių vadovai – už parengto dokumento turinį ir atitiktį Departamento administracijos padaliniai keliamiems uždaviniams, teisės aktams pagal Departamento administracijos padalinio kompetenciją.

Taisyklių 45 punkte nustatyta, kad jeigu ūkio subjektas per paskutinius 6 mėnesius (skaičiuojant nuo pagrindo atlikti neplaninį patikrinimą atsiradimo datos) neplanine tvarka turi būti tikrinamas antrą (ar daugiau) kartą, ūkio subjekto neplaninį patikrinimą turi atlikti ne mažiau kaip du pareigūnai. Jeigu šios sąlygos nėra, vadinasi patikrinimą gali atlikti ir vienas pareigūnas. Siekiant

veiklos skaidrumo ir mažinti korupcijos apraiškas Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo, patvirtinto Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašas) 8.1. papunktyje nustatyta, kad mobilios vaizdo stebėjimo kameros, automobiliniai vaizdo registratoriai ar kitos vaizdo stebėjimo priemonės privalo būti naudojamos tik kai veiklavietėje ar įvykio vietoje patikrinimą atlieka vienas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, o kai veiklavietėje ar įvykio vietoje patikrinime dalyvauja daugiau nei vienas Departamento darbuotojas - nustatyto administracinio nusižengimo faktui fiksuoti, aplinkai daromos (padarytos) žalos faktui fiksuoti, esant galimybei, konfliktinei situacijai fiksuoti (8.2.1., 8.2.2, 8.3. papunkčiai). Analizuojant praktiką, nebuvo nustatyta atvejų, kuomet vienas pareigūnas atliktų ūkio subjekto veiklos patikrinimą. Taip pat negauta informacijos, kad Departamento Aplinkos kokybės departamento Atliekų tvarkymo kontrolės skyriaus darbuotojai kartu dalyvautų patikrinimuose, nors jiems tokia funkcija tiesiogiai pavesta skyriaus nuostatuose.

Svarbu pažymėti tai, kad nustatytų faktų teisingumą galima patvirtinti tik surinkta išsamia informacija ir pridėtais dokumentais, vaizdo ir garso įrašais, pagrindžiančiais tikrinimo faktus. Priešingu atveju, jeigu nėra aprašytų patikrinimo metu nustatytų faktinių aplinkybių, kurių patvirtinimui yra būtini papildomi dokumentai, taip pat, jeigu nėra daromi garso ir vaizdo įrašai - **praktiškai neįmanoma patikrinti faktinių aplinkybių, pareigūno darbo kokybės ir tai sudaro tiesiogines sąlygas korupcijai**. Esant tokiam teisiniam reglamentavimui, kuomet nenustatytas nuolatinis ir nepertraukiamas vaizdo ir garso įrašymas patikrinimo metu, o įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens (Departamento mastu) tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą, atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti. Pažymėtina, kad Departamento pareigūnams nesudarius techninių galimybių nepertraukiamai fiksuoti patikrinimus, nėra galimybės efektyviai mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Pažymėtina ir tai, kad patikrinimo metu gali kilti rizikų ne tik dėl korupcijos apraiškų ir pažeidėjų siekio susitarti, bet ginčų atveju gali susidaryti situacijos, kai neturint fiksuotų vaizdo ir garso įrašų sudėtingiau įrodyti ginčijamas aplinkybes (pvz., skundas dėl nemandagaus pareigūnų bendravimo, neteisėtų pareigūnų veiksmų ir pan.) kas suponuoja išvadą, kad visuose patikrinimuose turėtų būti siekiama maksimaliai užtikrinti nepertraukiamą vaizdo ir garso įrašymą. **Manytina, kad detalai nefiksuotos patikrinimo metu nustatytos aplinkybės (tiek raštu, tiek vaizdo ir garso fiksavimo priemonėmis) kelia korupcijos riziką dėl patikrinimo metu nustatytų/nenustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti ir įvertinti**.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens srityje ir antikorporciniu požiūriu įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad šioje srityje **nepakankamas teisinis reglamentavimas sudaro prielaidas teisės aktų nuostatas aiškinti ir taikyti dviprasmiškai, todėl gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimui**.

2.2. Veiklos srities vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai

Antikorporciniu požiūriu vertinant teisinį reguliavimą, nustatyta, kad pažymos išdavimo funkcija nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens nėra pakankamai apibrėžta ir reglamentuota teisės aktais tam, kad būtų pasiekti keliami uždaviniai ir užtikrinta veiklos kontrolė, todėl būtina tobulinti teisinį reglamentavimą siekiant sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Nepakankamas teisinis reglamentavimas.

Konkrete funkcija dėl pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo tiesiogiai nėra įtvirtinta nei Departamento struktūrinių padalinių nuostatuose, nei pareigybės aprašymuose, todėl nėra aišku, kas turėtų vykdyti šią funkciją – ar Departamento regioninių valdybų aplinkos apsaugos inspekcijos, ar specializuotas struktūrinis padalinys – Aplinkos kokybės departamento Atliekų tvarkymo kontrolės skyrius.

Pasikeitus teisiniam reglamentavimui (nebegaliojant Lietuvos Respublikos įmonių bankroto

įstatymui) nebeaišku, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis turėtų būti prašoma bankroto administratoriaus pateikti įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto siekiant gauti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo, jeigu tokia teismo nutartis prie prašymo nebuvo pateikta.

Departamente nėra vidinės tvarkos, reglamentuojančios pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūras, apimtį, nėra aiškių kriterijų, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas atlikti/neatlikti patikrinimą, taip pat išduoti/neišduoti pažymą, nėra patvirtinta pažymos forma. Pažymėtina, kad nepakankamas teisinis reglamentavimas sudaro prielaidas teisės aktų nuostatas aiškinti ir taikyti dviprasmiškai, todėl gali turėti įtakos korupcijos pasireiškimui.

Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas.

Patikrinimų metu, kur egzistuoja netikėtumo faktorius, atsiranda didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi pareigūno veiksmai gali būti įtakoti tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių (gailėstis, mažareikšmis pažeidimas, biurokratizmas (pvz., taikant įspėjimą), kyšininkavimas, papirkimas ir kt.). Teisiniame reguliavime neįtvirtinus įpareigojimo pareigūnams nuolat ir nepertraukiamai bet kokio patikrinimo metu ir nepriklausomai nuo pareigūnų, dalyvaujančių patikrinime, skaičiaus naudotis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis, atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti, kadangi šiuo metu pareigūnai savo nuožiūra gali spręsti kokia apimtimi ir (ar) naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones. Be kita ko, įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą. Tačiau pažymėtina, kad tam, kad būtų įgyvendintas vaizdo ir garso įrašymo priemonių nuolatinis ir nepertraukiamas vaizdo ir garso fiksavimas, reikalingas techninis aprūpinimas.

2.3. Siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo

Apibendrinant atliktą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą darytina išvada, kad siekiant mažinti korupcijos rizikos apraiškas pažymos išdavimo bankroto administratoriui dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo srityje būtina tobulinti teisinį reglamentavimą:

- Departamento struktūrinių padalinių, atliekančių pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo funkciją, nuostatuose ir pareigybių aprašymuose įtvirtinti šią konkrečią funkciją siekiant užtikrinti jos įgyvendinimą;

- parengti vidaus tvarką, reglamentuojančią pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūras, apimtį, kriterijus, kuriais vadovaujantis būtų priimamas sprendimas atlikti/neatlikti patikrinimą, taip pat išduoti/neišduoti pažymą;

- parengus vidaus tvarką, patvirtinti pažymos formą;

- pasikeitus teisiniam reglamentavimui (nebegaliojant Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymui) įvertinti šiuo metu galiojančius teisės aktus pateikiant minėtą funkciją vykdančioms padalinėms rekomendacijas, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis prašoma bankroto administratoriaus pateikti įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto, jeigu tokia teismo nutartis prie prašymo nebuvo pateikta;

- siekiant patikrinimų objektyvumo, veiklos skaidrumo ir galimų konfliktų prevencijos, patikrinimų rezultatai turėtų būti nuolat ir nepertraukiamai fiksuojami vaizdo ir garso fiksavimo įranga nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus. Tuo tikslu Departamento teisės aktuose turėtų būti nustatyta prievolė visais atvejais patikrinimų metu daryti vaizdo ir garso įrašus. Taip pat vaizdo įrašai turėtų būti automatiškai įrašomi į atitinkamą serverį, kurį administruotų konkretus darbuotojas, o pareigūnas neturėtų galimybės savo nuožiūra bet kada ištrinti įrašų. Kad būtų įgyvendintos priemonės, pirmiausiai siūlytina įsivertinti turimo vaizdo ir garso įrašymo įrenginių technines galimybes, naujų įrenginių poreikį bei finansinius išteklius ir esant galimybei aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.

2.4. Įstaigos veiklos analizavimo klausimynas

Klausimynas sudarytas remiantis Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13

įsakymu Nr. 2-170 patvirtintu Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedu - **IV. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 4 punkte numatytas kriterijus – „Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.**

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
1.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaiga įstatymų ir kitų teisės norminių aktų pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius / detalizuojančius leidimų, licencijų, lengvatų, nuolaidų, kitokių papildomų teisių išdavimo/ neišdavimo arba suteikimo/ nesuteikimo, teisinės atsakomybės, kitų teisinio/ekonominio poveikio priemonių procedūras? Ar šiuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinės procedūros eiga, terminai, nustatyti konkretūs, objektyviai pamatuojami reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims (pvz., reikalavimai asmenų teisiniam statusui, asmenų pateikiamiems dokumentams ir kt.)?	Departamente nėra priimti poįstatyminiai vidaus teisės aktai, reglamentuojantys pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūrą, terminus, pažymos išdavimo/neišdavimo kriterijus, taip pat patikrinimo atlikimo/neatlikimo kriterijus, ko pasekoje pareigūnams sudaromi per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra.
2.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktuose aiškiai ir tiksliai numatyti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodantys/ neišduodantys, teisinę atsakomybę ir kitas teisinio/ekonominio poveikio priemones taikantys subjektai (įstaigos padaliniai, valstybės tarnautojai ar darbuotojai), ar išsamiai apibrėžta šių subjektų kompetencija? Ar šiems subjektams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra?	Tiesiogiai ši funkcija dėl pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens nėra įtvirtinta nei Departamento regioninių valdybų, nei jose esančių AAI nuostatuose, nors pvz. Departamente yra įkurtas specifinis struktūrinis padalinys – Aplinkos kokybės departamento Atliekų tvarkymo kontrolės skyrius (toliau – Skyrius), kurio nuostatų, patvirtintų Departamento direktoriaus 2018-12-06 įsakymu Nr. AD1-187 „Dėl aplinkos apsaugos departamento prie aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ 6.7. papunktyje nustatyta, kad Skyrius, įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, pagal kompetenciją ir Departamento vadovybės nustatytu periodiškumu ir (ar) atvejais dalyvauja patikrinimuose atliekų tvarkymo srityje. Taip pat konkreti funkcija nenustatyta ir AAI pareigybės aprašymuose.
3.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktai suteikia įgaliojimus išduoti /suteikti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus, taikyti teisinę atsakomybę, kitas teisinio/ekonominio poveikio priemones kolegialiai institucijai? Jei taip, ar teisės aktai detalai reglamentuoja kolegialios institucijos sudarymo, sudėties atnaujinimo, narių skyrimo, administracinės procedūros sprendimo priėmimo tvarką? Ar šie teisės aktai numato kolegialios institucijos narių individualią atsakomybę už priimtus sprendimus?	Nesuteikia.
4.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktuose įtvirtinti aiškūs kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti/ neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus? Ar numatyti konkretūs	Administracinės procedūros sprendimo priėmimui vadovaujamas VAĮ 10 straipsnio 4 punkto ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo

	administracinės procedūros sprendimų priėmimo terminai?	administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-11-15 nutarimo Nr. 933 redakcija) (toliau - Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės) 25 punkte nustatytu 20 d. d. skundų ir prašymų nagrinėjimo terminu. Kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti/neišduoti pažymą nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens nėra reglamentuoti.
5.	Ar teisinis reglamentavimas užtikrina veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumą? Ar teisinis reglamentavimas nesukuria nevienodų (taikant išimtis ar lengvatas kai kuriems tokios veiklos subjektams) ar diskriminuojančių sąlygų tam tikroje srityje veikiantiems subjektams?	Vertinimo metu nenustatyta, kad teisinis reglamentavimas sudarytų nevienodas sąlygas tam tikroje srityje veikiantiems subjektams. Pagal JANĮ 100 str. 3 d. 3 p. kreipiantis į teismą su prašymu priimti sprendimą dėl juridinio asmens pabaigos, kartu turi būti pateiktas institucijos, vykdančios aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, pažyma dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo nepriklausomai nuo veiklos pobūdžio ir pan.
6.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktuose atskirtas sprendimo išduoti / neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus priėmimo ir licencijuojamos ar kitokios veiklos priežiūros/kontrolės bei sankcijų taikymo funkcijų įgyvendinimas?	Sprendimas išduoti / neišduoti pažymą nuo veiklos priežiūros / kontrolės funkcijų nėra atskirtos. Tas pats aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančias pareigūnas ir priima sprendimus dėl pažymos išdavimo/neišdavimo.
7.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje reglamentuota sprendimų išduoti/ neišduoti leidimus, licencijas ir kitus dokumentus priėmimo proceso vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesniosios) procedūros?	Sprendimą dėl pažymos išdavimo/neišdavimo pasirašo tiesioginis vadovas pagal Departamento direktoriaus 2021-06-29 įsakymą Nr. AD1-230 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. AD1-89 „Dėl inspekcijų raštų formos patvirtinimo, rengimo ir pasirašymo“ pakeitimo“, kuriuo nurodyta, kad rengiant pažymas nemokumo administratoriui dėl likviduojamo juridinio asmens atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo raštai gali būti rengiami ant inspekcijų patvirtintų raštų formų ir pasirašomi inspekcijų viršininkų ar juos pavaduojančių asmenų. Pagal Darbo reglamento, patvirtinto Departamento direktoriaus 2020-08-17 įsakymu Nr. AD1-239 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos darbo reglamento patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) 41.2. papunktį Departamento siunčiamą dokumentą vizuojantis Departamento valstybės tarnautojas ar darbuotojas pagal kompetenciją atsako už vizuojamo dokumento turinį ir atitiktį nustatytiems reikalavimams: dokumento rengėjo tiesioginis vadovas, kitų Departamento administracijos padalinių vadovai – už parengto dokumento turinį ir atitiktį Departamento administracijos padaliniai keliamiems uždaviniams, teisės aktams pagal Departamento administracijos padalinio kompetenciją.
8.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje, išduodant/neišduodant leidimus, licencijas lengvatas, nuolaidas, suteikiant/nesuteikiant kitokias papildomas teises, taikomas „vieno langelio“ principas?	Taip. Prašymas išduoti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo gali būti teikiamas raštu, tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją, atsuntus paštu arba elektroniniu paštu. Pažyma išduodama tokiu būdu, kokiu buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme.
9.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje, išduodant/neišduodant leidimus, licencijas lengvatas, nuolaidas, suteikiant/nesuteikiant kitokias papildomas teises, naudojamos informacinės technologijos (diegiama / įdiegta e. valdžios sistema).	Departamente nėra įdiegta e. valdžios sistema. Informacinės technologijos naudojamos tik turimų sistemų duomenims gauti (GPAIS, IKS ALIS).
10.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktuose numatyta subjektų, išduodančių leidimus, licencijas ir kitus	Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančias aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių XIII skyriuje reglamentuotas pareigūnų veiksmų ir sprendimų

	dokumentus, veiklos ir priimtų sprendimų apskundimo tvarka? Ar buvo gauta asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodančių arba suteikiančių subjektų veiklos / priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo? Ar buvo atliekamas tokios informacijos tyrimas?	apskundimas „Pareigūnų veiksmai (neveikimas) ir sprendimai gali būti skundžiami Departamento direktoriui. Skundas turi būti paduotas per vieną mėnesį nuo skundžiamo dokumento paskelbimo ar pranešimo apie veiksmą (atsakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos (63 p.). Departamento direktoriaus sprendimas per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo dienos gali būti skundžiamas administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka (64)“. Informacijos apie asmenų skundus, pranešimus, kitokio pobūdžio informacijos dėl leidimus, licencijas ir kitus dokumentus išduodančių arba suteikiančių subjektų veiklos / priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo negauta.
11.	Ar valstybės ar savivaldybės teisės aktai periodiškai peržiūrimi? Ar vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas?	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos 2021 m. priemonių plane, patvirtintame Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. AD1-84 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos patvirtinimo“ numatyta priemonė – „1.5.5. Nuolat peržiūrėti Departamento vidinius teisės aktus ir esant poreikiui atlikti jų pakeitimus“. Ši priemonė vykdoma aktyviai, nustačius trūkumų/ esant poreikiui inicijuojami Departamento vidinių teisės aktų pakeitimai.

3. APLINKOS APSAUGĄ REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ PAŽEIDIMŲ NUSTATYMAS, ĮFORMINIMAS, ATSAKOMYBĖS TAIKYMAS

3.1. Bendra informacija

Aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo funkcija (toliau – funkcija) vertinta antikorporciniu požiūriu, nes ši veikla atitinka KPI 6 straipsnio 4 dalies 2 ir 5 punktuose nustatytus korupcijos pasireiškimo tikimybės kriterijus („pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“ ir „daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“).

Manoma, kad įstaigos veikla atitinka šį kriterijų (pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas), jeigu nustatoma, kad įstaigai (įstaigos padaliniui, įstaigos valdymo sričiai priklausantiems įstaigai, kai kuriems jų valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai vykdyti veiklą, skirtą prižiūrėti, kaip jiems nepavaldūs fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys laikosi įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų atitinkamoje valdymo srityje, ar vykdyti kontrolės funkcijas, nesusijusias su įstaigos vidaus administravimu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 d. įsakymu Nr. D1 -277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regioninių aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“ patvirtinti Departamento Nuostatai, kurių 2 punkte nurodyta Departamento paskirtis – siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę. Departamento vykdomos funkcijos yra tiesiogiai susijusios su aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymu pagal Nuostatų 10 punktą.

AAVKI 6 straipsnis reglamentuoja aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymą – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga

Departamentas. AAVKĮ 10 straipsnis reglamentuoja, kad aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai. Išanalizavus teisės aktus, reglamentuojančius kontrolės ir priežiūros funkcijas, konstatuotina, kad Departamento veikla atitinka nustatytą kriterijų.

Vertinama, kad valstybės ar savivaldybės įstaigos veikla atitinka šį kriterijų (*daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo*), kai (įstaigos padaliniais, įstaigos valdymo sričiai priklausančiais įstaigais, atskiriems valstybės tarnautojams ar darbuotojams) suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su valstybės ar savivaldybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo, viešųjų paslaugų teikimo administravimo srityje, kai šie sprendimai susiję kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų įstaigų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitomis valstybės ar savivaldybės įstaigomis ir (ar) nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Departamentas, vykdydamas aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę (ūkio subjektų rizikos vertinimo, ūkio subjektų patikrinimo planų rengimo, patikrinimų atlikimo, nuobaudų skyrimo bei kitų Nuostatuose priskirtų funkcijų vykdymo) ar vidaus administravimą (viešuosius pirkimus, darbuotojų priėmimą į pareigas), sprendimus pagal savo kompetenciją priima savarankiškai – kaip savarankiškas juridinis asmuo, veikiantis pagal Nuostatuose ir teisės aktais priskirtus įgaliojimus. Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Departamentas. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės Lietuvos Respublikoje priežiūrą atlieka Aplinkos ministerija (AAVKĮ 6-7 straipsniai). Pažymėtina, kad Departamento sprendimai priimami ne galutiniai teisinių pasekmių asmenims kilimo prasme, nes sprendžiami klausimai deleguojami pagal kompetencijas kelioms atskiroms valstybės ar savivaldybės institucijoms. Pavyzdžiui, dėl dalies Administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) nurodytų nusižengimų protokolus surašo aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai, tačiau byla nagrinėti priskirta teismams, kita dalis nagrinėjama ne teismo tvarka Departamente, tačiau ši funkcija atskirta nuo kontrolės/priežiūros atliekančio (protokolą surašančio) ir sprendimus priimančio (bylas nagrinėjančio) pareigūno. Bylas (administracinių nusižengimų ir juridinių asmenų) nagrinėja Departamento Teisės departamento administracinių bylų nagrinėjimo skyriai, o civilinių ieškinių pateikimas yra atskirtas nuo tyrimą atlikusio ir žalą paskaičiavusio pareigūno – tai atlieka Departamento Teisės departamento Civilinių bylų ir teisės skyriaus pareigūnai. Taip pat visi Departamente priimti sprendimai gali būti skundžiami teismui. Išanalizavus teisinį reguliavimą matyti, kad Departamento veikla atitinka numatytą kriterijų.

Aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo funkcija yra labai plati, kadangi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų kontrolė apima įvairiausias sritis: gamtos išteklių naudojimas (žemės, žemės gelmių, paviršinių ir požeminių vandenių, aplinkos oro, augalijos, gyvūnijos bei kiti gamtos išteklių), fizinių ir juridinių asmenų, turinčių pareigą atkurti pažeistą aplinką į buvusią būklę, kontrolė, teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės normų laikymosi kontrolė, vykdoma gamtos išteklių naudojimo, teršalų išmetimo į aplinką, apmokestinamųjų gaminių ir pripildytos gaminių apmokestinamosios pakuotės, atliekų apskaita, ar pateikiami teisingi šios apskaitos duomenys, tikrinama, ar fiziniai ir juridiniai asmenys teisingai apskaičiuoja ir deklaruoja mokesť už išgaunamus valstybinius gamtos išteklius, ar teisingai apskaičiuoja mokesť už aplinkos teršimą, asmenų, kuriems yra išduoti taršos leidimai ar taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, laikymosi šiuose leidimuose nustatytų sąlygų ir reikalavimų, nustatytų aplinkos apsaugos normatyvų ir standartų kontrolė, kontroliuojamas savivaldybių ir ūkio subjektų aplinkos monitoringo vykdymas, pavojingų objektų kontrolė, vykdoma gaminių ir (ar) pakuočių atliekų sutvarkymą įrodančių dokumentų išrašymo reikalavimų vykdymo kontrolė, kontroliuojama, ar cheminės medžiagos ir preparatai (išskyrus tiekiamas rinkai chemines medžiagas ir preparatus, skirtus vartotojų asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti) klasifikuojami, ženklinami, pakuojami, įtraukiami į apskaitą ir jų apskaita tvarkoma pagal teisės

aktų reikalavimus; kontroliuojama, ar laikomasi cheminių medžiagų registracijos, pavojingų cheminių medžiagų autorizacijos reikalavimų ir sąlygų, cheminių medžiagų ar preparatų saugos duomenų lapų sudarymo ir pateikimo, informacijos apie chemines medžiagas perdavimo jų tiekimo grandinėje, ataskaitų dėl cheminių medžiagų ir preparatų teikimo, pavojingų cheminių medžiagų, preparatų ir gaminių gamybos, naudojimo, tiekimo rinkai apribojimų reikalavimų; pagal kompetenciją kontroliuojama, ar nepažeidžiami pavojingų cheminių medžiagų, jų turinčių preparatų ar gaminių importo (įvežimo) į Lietuvos Respublikos teritoriją ar eksporto (išvežimo) iš Lietuvos Respublikos teritorijos reikalavimai, vykdoma GMO apgalvoto išleidimo į aplinką ne tiekimo rinkai tikslais ir GMM riboto naudojimo kontrolė ir t.t., todėl vertinti kiekvienos srities galimo pažeidimo nustatymą, pažeidimo įforminimą ir atsakomybės taikymą yra akivaizdžiai per didelės apimties uždavinys. Todėl atsižvelgiant į šiuo metu aktualią problematiką bei galimas rizikas, prioritetas skiriamas ir **vertinimas atliekamas aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymas, įforminimas, atsakomybės taikymas verslinės žvejybos srityje.**

Vertintu laikotarpiu funkciją vykdė Departamento regioninių valdybų GGAI, t. y. Vilniaus valdybos Vilniaus miesto GGAI, Vilniaus valdybos Vilniaus rajono GGAI, Utenos valdybos Utenos GGAI, Šiaulių valdybos Šiaulių GGAI, Panevėžio valdybos Panevėžio GGAI, Marijampolės valdybos Marijampolės GGAI, Klaipėdos valdybos Klaipėdos GGAI, Klaipėdos valdybos Šilutės GGAI, Kauno valdybos Kauno GGAI, Alytaus valdybos Alytaus GGAI pagal minėtų Departamento administracijos padalinių nuostatų, patvirtintų Departamento direktoriaus 2018-04-10 įsakymu Nr. AD1-6 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“, 5.1., 5.2., 5.3., 5.5., 5.9., 5.12., 5.15. papunkčius „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus; kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, naudoja, atkuria žemės, paviršinių vandenių, kraštovaizdžio, augalijos, gyvūnijos (išskyrus žuvų išteklių jūrų vandenyse naudojimo kontrolę) bei kitus gamtos išteklius; Organizuoja reidus, kitas inspekcinės priemones, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą. <...> kontroliuoja, ar juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi leidimuose naudoti žvejybos plotus nustatytų sąlygų; <...> kontroliuoja, kaip žuvų išteklių naudotojai laikosi nustatytų žuvų sugavimo limitų, verslinės žvejybos leidimuose žvejoti vidaus vandens telkiniuose nustatytų sąlygų <...>; apskaičiuoja aplinkai padarytą žalą, nustato administracinius teisės pažeidimus, skiria administracines nuobaudas, bei taiko kitas administracinio poveikio priemones aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidėjams; <...> nustatyta tvarka vykdo ne mėgėjų žvejybos įrankių apyvartos kontrolę.“ (Departamento Klaipėdos valdybos Klaipėdos GGAI ir Šilutės GGAI nuostatai patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-04-08 įsakymu Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“).

Korupcijos rizikos veiksniai, galintys sudaryti prielaidas korupcijai pasireikšti, vertinti pagal įstaigos veiklos analizavimo klausimyną, sudarytą Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų rekomendacijų pagrindu. Veiklos sritis vertinama tik pagal tuos kriterijus, kuriuos ji atitinka – šiuo atveju pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte ir 5 punkte numatytus kriterijus „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“ ir „daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“ (išvados 3.6 papunktis).

3.2. Analizuotų ir vertintų teisės aktų ar kitų dokumentų sąrašas:

- 1) AAVKĮ;

- 2) Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas;
- 3) Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklės;
- 4) Aplinkos apsaugos reikalavimų asmenims (ūkio subjektams), užsiimantiems versline žvejyba, kontrolinis klausimynas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2021-07-27 įsakymu Nr. AD1-282 „Dėl kontrolinių klausimynų“;
- 5) Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašas);
- 6) Paimto, konfiskuoto turto, daiktinių įrodymų apskaitymo, saugojimo, perdavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2020-12-03 įsakymu Nr. AD1-369 „Dėl Paimto, konfiskuoto turto, daiktinių įrodymų apskaitymo, saugojimo, perdavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis tvarkos nustatymo“;
- 7) Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų nuostatai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2018-04-10 įsakymu Nr. AD1-6 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ ir 2020-04-08 įsakymu Nr. AD1-111 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 6 d. įsakymo Nr. AD1-187 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos struktūrinių padalinių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“;
- 8) Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų vyresniojo specialisto, vyriausiojo specialisto ir viršininko pareigybių aprašymai, patvirtinti Departamento direktoriaus 2020-06-30 įsakymu Nr. AD1-178 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“ ir Departamento direktoriaus 2018 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. ADP1-22 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymų tvirtinimo“; 2020-10-02 įsakymu Nr. AD1-295 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Klaipėdos valdybos Klaipėdos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo patvirtinimo“; 2021-03-04 įsakymu Nr. AD1-70 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Marijampolės valdybos Marijampolės gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto, karjeros valstybės tarnautojo, pareigybės aprašymo patvirtinimo“; 2020-12-02 įsakymu Nr. AD1-366 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos karjeros valstybės tarnautojų pareigybių aprašymų patvirtinimo“; 2020-02-23 įsakymu Nr. AD1-58 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Šiaulių valdybos Šiaulių gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos vyriausiojo specialisto, karjeros valstybės tarnautojo, pareigybės aprašymo patvirtinimo“.

3.3. Vertinimo rezultatai

Vertintu laikotarpiu Departamente nėra duomenų apie pradėtus ikiteisminius tyrimus dėl korupcinio pobūdžio veikų aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo verslinės žvejybos srityje, tačiau kartą buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą dėl galimo papirkimo (Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 227 straipsnis), kuomet ūkio subjekto darbuotojas planinio patikrinimo metu bandė inspekcinę kontrolę vykdančiams pareigūnams perduoti maišus su nežinomu turiniu (galimai stipriaisiais alkoholiniais gėrimais), tačiau ikiteisminis tyrimas nebuvo pradėtas nesant nusikalstamos veikos požymių, t. y. nenustatyta, kad asmuo būtų siekęs pageidaujamo pareigūnų veikimo/neveikimo, išimtinės padėties ar palankumo. Kitų panašaus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės aktų pažeidimų, už kuriuos numatyta administracinė, tarnybinė ar kitokia teisinė atsakomybė, Departamento pareigūnų, atliekančių kontrolės ir priežiūros funkcijas verslinės žvejybos srityje, atžvilgiu nefiksuota, nors skundų dėl pareigūnų veiksmų gauta.

Kaip minėta aukščiau, aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo,

įforminimo, atsakomybės taikymo verslinės žvejybos srityje funkcija yra priskirta konkrečioms Departamento administracijos padaliniais, t. y. Departamento regioninių valdybų GGAI pagal jų nuostatus „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus; kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, naudoja, atkuria žemės, paviršinių vandenų, kraštovaizdžio, augalijos, gyvūnijos (išskyrus žuvų išteklių jūrų vandenyse naudojimo kontrolę) bei kitus gamtos išteklius; Organizuoja reidus, kitas inspekcines priemones, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą.<...> kontroliuoja, ar juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi leidimuose naudoti žvejybos plotus nustatytų sąlygų;<...> kontroliuoja, kaip žuvų išteklių naudotojai laikosi nustatytų žuvų sugavimo limitų, verslinės žvejybos leidimuose žvejoti vidaus vandens telkiniuose nustatytų sąlygų <...>; apskaičiuoja aplinkai padarytą žalą, nustato administracinius teisės pažeidimus, skiria administracines nuobaudas, bei taiko kitas administracinio poveikio priemones aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidėjams;<...> nustatyta tvarka vykdo ne mėgėjų žvejybos įrankių apyvartos kontrolę.“, bei GGAI pareigūnams pagal pareigybės aprašymus „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, naudoja, atkuria žemės, paviršinių vandenų, kraštovaizdžio, augalijos, gyvūnijos bei kitus gamtos išteklius valdybos kontroliuojamoje teritorijoje; nustato administracinius nusižengimus, surašo administracinių nusižengimų protokolus, administracinius nurodymus bei taiko kitas administracinio poveikio priemones pažeidėjams, apskaičiuoja aplinkai padarytą žalą; organizuoja ir vykdo reidus siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukiojimo vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę.“

Ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba, patikrinimai atliekami vadovaujantis AAVKĮ, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu ir Taisyklėmis. Departamento direktoriaus 2021-07-27 įsakymu Nr. AD1-282 „Dėl kontrolinių klausimynų“, kuriuo patvirtintas Aplinkos apsaugos reikalavimų asmenims (ūkio subjektams), užsiimantiems versline žvejyba, kontrolinis klausimynas, nurodoma Departamento Aplinkos kokybės departamentui ir valdyboms atliekant ūkio subjektų patikrinimus patvirtintų klausimynų nurodytose srityse naudoti kontrolinius klausimynus.

Taisyklės numato, jog Departamento vykdomi ūkio subjektų veiklos patikrinimai gali būti planiniai ir neplaniniai. Departamento aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai ūkio subjektų veiklos planinius patikrinimus atlieka pagal metinį Departamento direktoriaus patvirtintą patikrinimų planą, o neplaninius pagal pavedimą atlikti patikrinimą arba priėmus sprendimą dėl patikrinimo. Priėmus pavedimą atlikti patikrinimą ūkio subjektą tikrina pavedime nurodyti pareigūnai, o priėmus sprendimą dėl patikrinimo ūkio subjektą tikrina tokį sprendimą priėmus pareigūnas.

Teisę priimti sprendimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo turi savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys; pareigūnai, jeigu būtina nedelsiant vietoje užfiksuoti aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kad jis nebūtų nuslėptas, arba būtina nedelsiant nutraukti tokį pažeidimą, kad nebūtų padaryta ar toliau daroma žala aplinkai. Tokiu atveju apie priimtą sprendimą dėl patikrinimo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 valandą nuo sprendimo priėmimo momento, telefonu (skambučiu ir (arba) SMS pranešimu) arba elektroniniu laišku informuojamas tiesioginis vadovas ar jį pavaduojantis asmuo.

Pavedimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo priimti turi teisę savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys; Departamento direktorius ar direktoriaus pavaduotojas, kuriojantis Departamento vykdomą ūkio subjektų veiklos priežiūros sritį, kontrolę atliekančių administracijos padalinių, savarankiškų administracijos padalinių ir Departamento Veiklos organizavimo skyriaus

pareigūnai. Pareigūnas, pradėdamas ūkio subjekto neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam ūkio subjektui pavedimą atlikti patikrinimą arba sprendimą dėl patikrinimo ar patvirtintas šių dokumentų kopijas.

Praktikoje yra pasitaikę atvejų, kuomet patys pareigūnai priima sprendimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo, nors nebuvo teisinio pagrindo tokius sprendimus priimti, t. y. tokių sprendimų pats pareigūnas gali priimti tik jeigu būtina nedelsiant vietoje užfiksuoti aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kad jis nebūtų nuslėptas, arba būtina nedelsiant nutraukti tokį pažeidimą, kad nebūtų padaryta ar toliau daroma žala aplinkai, kadangi atlikus patikrinimą pažeidimų nenustatyta. Šiuo atveju **atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisiniame reglamentavime nėra įtvirtinta prevencinė kontrolė (prevencinis patikrinimas), kuri gerokai išplėstų aplinkos apsaugos pareigūnų kontrolės ribas**, o nesant aiškaus šios priemonės taikymo reglamentavimo galimos įvairios rizikos dėl neefektyvios ir neveiksmingos kontrolės vykdymo. Pareigūnai, vykdydami aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę privalo užtikrinti, kad būtų laikomasi aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, tačiau norint atlikti ūkio subjekto patikrinimą, tam privalo būti vienas iš teisinių pagrindų: 1) gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti ūkio subjekto veiklos patikrinimą arba kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą; 2) įvertinus turimą informaciją ir kilus įtarimų dėl ūkio subjekto veiklos, kuri gali kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms; 3) gavus anoniminį skundą dėl konkretaus ūkio subjekto veiksmų ar neveikimo, kai įvertinus turimą informaciją kyla įtarimų, kad ūkio subjekto veikla gali kelti grėsmę teisės normų saugomoms vertybėms; 4) siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai; 5) jeigu neplaninio patikrinimo atlikimo pagrindą nustato kitas ūkio subjektų veiklos priežiūrą reglamentuojantis įstatymas. (VAĮ 33 straipsnio 12 punktas). Tokiais atvejais sprendimai atlikti neplaninį patikrinimą turėjo būti įforminami pavedimu atlikti neplaninį patikrinimą, tačiau pavedimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo priimti turi teisę tik savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys bei Departamento direktorius ar direktoriaus pavaduotojas, kuruojantis Departamento vykdomą ūkio subjektų veiklos priežiūros sritį. Esant tokiai praktikai, iškyla rizika dėl galimo neteisėtų pareigūnų veiksmų traktavimo nesant teisėtam pagrindui atlikti patikrinimo.

2021 m. ūkio subjektų patikrinimų plane, patvirtintame Departamento direktoriaus 2021-04-26 įsakymu Nr. AD1-139 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2021 metų ūkio subjektų patikrinimų plano patvirtinimo“ numatyta 2021 m. patikrinti 12 ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba. Vertintu laikotarpiu Departamento gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų registravimo žurnalo duomenimis, organizuotų reidų metu viso buvo patikrinta 19 versline žvejyba užsiimančių ūkio subjektų, surašyti 7 administracinio nusižengimo protokolai priimti 4 nutarimai, kai protokolas nesurašomas ir paskirtos nuobaudos – įspėjimai bei surašyti 3 administracinio nusižengimo protokolai ir paskirtos piniginės baudos už pažeidimus, numatytus ANK 295 straipsnyje (Verslinės žvejybos tvarkos pažeidimas).

Vertinant teisinį reglamentavimą atkreiptinas dėmesys, kad verslinės žvejybos leidimas išduodamas tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims, todėl tai turi įtaką dokumentų forminimui atlikus ūkio subjekto patikrinimą. AAVKĮ 15 straipsnyje įtvirtintos prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui tikrinant fizinio asmens veiklą, t. y. „*tikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo <...>*“, tačiau to paties straipsnio 4 punkte paliekama ir diskrecijos teisė „*atlikęs patikrinimą, jei reikia, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą*“. Šiuo atveju teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, todėl kyla rizika, kad pareigūnai, atlikdami fizinių asmenų veiklos patikrinimus, gali veikti savo nuožiūra ir patikrinimo dokumentų nepildyti.

Svarbu pažymėti tai, kad nustatytų faktų teisingumą galima patvirtinti tik surinkta išsamia

informacija ir pridėtais dokumentais (patikrinimo/apžiūros aktais), nuotraukomis, vaizdo ir garso įrašais, pagrindžiančiais tikrinimo faktus. Priešingu atveju, **jeigu nėra aprašytų patikrinimo metu nustatytų faktinių aplinkybių, kurių patvirtinimui yra būtini papildomi dokumentai, praktiškai neįmanoma patikrinti faktinių aplinkybių, pareigūno darbo kokybės ir tai kelia korupcijos riziką dėl patikrinimo metu nustatytų /nustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti.** Tuo tarpu AAVKĮ 16 straipsnio 4 punkte aiškiai nustatyta „tikrindamas juridinių asmenų veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo atlikęs patikrinimą surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą. Jeigu juridinio asmens atstovas patikrinime nedalyvauja dėl to, kad negalima jo rasti, arba vengia dalyvauti patikrinime, patikrinime turi dalyvauti liudytojas ir apie tai įrašoma patikrinimą įforminančiame dokumente“. Esant nurodytoms aplinkybėms manytina, kad atlikus tiek fizinių, tiek juridinių asmenų vykdomos ūkinės veiklos patikrinimus, taip pat teritorijų, vietovių ar kitų objektų, kurių savininkas, valdytojas ar naudotojas apžiūros metu nėra žinomas, apžiūras, **visais atvejais turėtų būti surašomas patikrinimą įforminantis dokumentas.** Taisyklių 60 punkte nustatyta, kad už tinkamą patikrinimo rezultatų įforminimą atsako tikrinimą atlikę ir dokumentus surašę pareigūnai. Departamento direktoriaus 2020-12-30 įsakymo Nr. AD1-395 „Dėl sprendimų dėl patikrinimų, pavedimų atlikti patikrinimus, patikrinimų aktų, apžiūros aktų ir privalomųjų nurodymų, kurie yra rengiami atliekant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, registravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 3 punktu patvirtintas terminas, kad „Parengęs Dokumentą, Dokumento rengėjas per vieną darbo dieną Dokumentą įkelia į atitinkamą, Aprašo 2 punkte nurodytą, VDVIS registrą.“

Pažymėtina, kad būtent šiuo momentu, kur egzistuoja netikėtumo faktorius, **priimant sprendimą dėl aplinkybių ir (ar) administracinio nusižengimo nustatymo fiksavimo atsiranda didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi pareigūno veiksmai gali būti įtakoti tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių** (gailėstis, mažareikšmis pažeidimas, biurokratizmas (pvz., taikant įspėjimą), kyšininkavimas, papirkimas ir kt.).

Taisyklių 23 punkte nustatyta, kad planinį išplėstinį patikrinimą atlieka ne mažiau kaip du pareigūnai, o 45 punkte nustatyta, kad jeigu ūkio subjektas per paskutinius 6 mėnesius (skaičiuojant nuo pagrindo atlikti neplaninį patikrinimą atsiradimo datos) neplanine tvarka turi būti tikrinamas antrą (ar daugiau) kartą, ūkio subjekto neplaninį patikrinimą turi atlikti ne mažiau kaip du pareigūnai.

Atkreiptinas dėmesys, kad Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo 8.1. papunktyje nustatyta, kad mobilios vaizdo stebėjimo kameros, automobiliniai vaizdo registatoriai ar kitos vaizdo stebėjimo priemonės privalo būti naudojamos tik kai veiklavietėje ar įvykio vietoje patikrinimą atlieka vienas aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas, o kai veiklavietėje ar įvykio vietoje patikrinime dalyvauja daugiau nei vienas Departamento darbuotojas - nustatyto administracinio nusižengimo faktui fiksuoti; aplinkai daromos (padarytos) žalos faktui fiksuoti; esant galimybei, konfliktinei situacijai fiksuoti (8.2.1., 8.2.2, 8.3. papunkčiai). Analizuojant praktiką, patikrinimai atliekami dalyvaujant ne mažiau kaip dvejiems pareigūnams, vadinasi, daryti vaizdo ir garso įrašų neprivaloma, jeigu nėra išimčių, numatytų Vaizdo duomenų tvarkymo Departamente tvarkos aprašo 8.2.1., 8.2.2, 8.3. papunkčiuose.

Analizuojant praktiką nustatyta, kad Departamente turima vaizdo ir garso įrašymo technika yra morališkai pasenusi, maksimali įrašymo trukmė – iki 1 val., todėl įrašymo pradžią, trukmę, apimtį, kiekvienu atveju sprendžia pažeidimą fiksuojantis pareigūnas individualiai pagal susidariusią situaciją. **Esant tokiam teisiniam reglamentavimui, kuomet nenustatytas nuolatinis ir nepertraukiamas vaizdo ir garso įrašymas patikrinimo metu, o įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens (Departamento mastu) tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą, atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti.** Pažymėtina, kad Departamento pareigūnams nesudarius techninių galimybių nepertraukiamai fiksuoti reidus, nėra galimybės efektyviai mažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Pažymėtina ir tai, kad patikrinimo metu gali kilti rizikų ne tik dėl korupcijos apraiškų ir pažeidėjų siekio susitarti, bet ginčų atveju gali susidaryti situacijos, kai neturint fiksuotų vaizdo ir garso įrašų sudėtingiau įrodyti ginčijamas aplinkybes (pvz., skundas dėl nemandagaus pareigūnų bendravimo, neteisėtų pareigūnų veiksmų ir pan.), kas suponuoja išvadą, kad visuose patikrinimuose turėtų būti siekiama maksimaliai užtikrinti nepertraukiamą vaizdo ir garso įrašymą nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo iš jo, nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus. **Manytina, kad nefiksuotos patikrinimo metu nustatytos aplinkybės (tiek raštu, tiek vaizdo ir garso fiksavimo priemonėmis) kelia korupcijos riziką dėl patikrinimo metu nustatytų/nenustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti ir įvertinti.**

Atsižvelgiant į verslinės žvejybos veiklos specifiką, rizikos veiksnius bei siekiant užtikrinti verslinės žvejybos kontrolės efektyvumą, tuometinis Departamento direktoriaus pavaduotojas J. Kazlauskas visų regioninių valdybų vadovams pavedė (reg. Nr. BDR-8274) užtikrinti, kad nuo 2021-01-01 visi verslinės žvejybos patikrinimai būtų nepertraukiamai ir kokybiškai fiksuojami vaizdo įrašymo technika, o įrašai saugomi teisės aktų nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad per I ketv. iš visų Departamento regioninių valdybų teritorijų buvo atliktas tik vienas verslinės žvejybos patikrinimas Kauno valdyboje. Klaipėdos valdyba nurodė, kad verslinė žvejyba dėl užšalusio vandens telkinių ledo vykdoma nebuvo. Aktyvesnė verslinė žvejyba nutirpus ledui vykdoma neilgą laiką, kurio metu skundų ar pranešimų dėl pažeidimų negauta, taip pat nekilo pagrįstų įtarimų, kad buvo daromas pažeidimas, todėl nebuvo teisinio pagrindo, numatyto Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 12 dalyje, atlikti neplaninį patikrinimą.

Šiuo atveju pažymėtina, kad Departamento nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. D1-277 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų reorganizavimo“, 10.2. papunktyje nustatyta, kad Departamentas, įgyvendindamas 9 punkte nurodytus veiklos tikslus, atlieka šias funkcijas: organizuoja ir vykdo **prevencinę veiklą**, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, reikalavimų. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad galimai neteisėtą verslinę žvejybą vykdančios ir (ar) nesilaikantys teisės aktų reikalavimų subjektai, iš esmės yra nekontroliuojami ar nepakankamai kontroliuojami, nebent yra gaunami konkretūs pranešimai / skundai arba subjektas įtrauktas į metinį ūkio subjektų patikrinimo planą. Nesant operatyvios neplaninės kontrolės vykdymo savo iniciatyva sistemos, sudaromos prielaidos pakankamai viešai veikti galimai neteisėtą veiklą vykdančioms subjektams, dažnai nepaisantiems aplinkos apsaugos reikalavimų.

Pagal AAVKĮ 14 straipsnio 3 dalį, ūkio subjekto veiklos patikrinimą atlikti ir poveikio priemonės jam taikyti gali tas pats aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas.

Administracinių nusižengimų teisenos paskirtis yra greitai ir objektyviai, visapusiškai ir išsamiai iširti administracinius nusižengimus, tinkamai taikyti įstatymus, patraukti kaltuosius asmenis administracinėn atsakomybėn sumažinant valstybės prievartos priemonių naudojimą, užtikrinti, kad paskirtos administracinės nuobaudos ir administracinio poveikio priemonės būtų laiku įvykdytos (ANK 563 straipsnis). ANK 567 straipsnyje nustatyta, kad pagal šį kodeksą įgaliotos institucijos pareigūnas, atlikdamas administracinio nusižengimo tyrimą, privalo imtis visų priemonių, kad būtų visapusiškai, objektyviai ir kiek įmanoma per trumpesnę laiką iširtos veikos aplinkybės. Nagrinėjant administracinio nusižengimo bylas, teismas, taip pat institucija (pareigūnas), kai byla nagrinėjama ne teismo tvarka, privalo aktyviai dalyvauti tiriant įrodymus ir nustatant bylai svarbias aplinkybes. ANK 39 straipsnyje nustatyta, kad administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos.

Atsižvelgiant į tai, kad administracinės nuobaudos skyrimo senaties terminas yra pakankamai didelis, analizuojant praktiką, nustatyta, kad beveik visi administracinio nusižengimo protokolai ir

(ar) sprendimai, kai protokolas nesurašomas, buvo surašomi/priimami pažeidimų nustatymo metu, tačiau pasitaikė atvejų, kuomet protokolas buvo surašytas beveik po mėnesio. **Pažymėtina, kad didelis laiko tarpas nuo pažeidimo nustatymo iki nuobaudos paskyrimo yra korupcijos rizikos veiksnys, sudarantis prielaidas daryti galimą įtaką sankcijų taikymui ar netaikymui.** Departamente nėra įtvirtinta vidaus kontrolė dėl administracinių teisenų terminų, todėl šiuo atveju pasireiškia rizika, kad dėl pareigūno neveikimo (tiek tyčinio, tiek ne) administracinės nuobaudos skyrimo terminas gali būti praleistas, ko pasekoje pažeidėjas išvengs administracinės atsakomybės. Vienas iš taikomų poveikio priemonių efektyvumo, skaidrumo kriterijų yra nuobaudos paskyrimas per įmanomai trumpiausius terminus. Nepagrįstai ilgi terminai gali skatinti pažeidimus padariusius asmenis neteisėtai būdais siekti išvengti atsakomybės.

Kitas svarbus aspektas yra tai, kad ANK 295 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad už šiame straipsnyje numatytus administracinius nusižengimus gali būti skiriamas nusižengimo padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimas. Departamente aiškiai atskirtos funkcijos nuo administracinio nusižengimo nustatymo ir protokolo surašymo/ sprendimo priėmimo kai protokolas nesurašomas vykdant kontrolę/priežiūrą ir administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo (bylas nagrinėja Departamento Teisės departamento administracinių bylų nagrinėjimo skyriai, civilinių ieškinių pateikimas yra atskirtas nuo tyrimą atlikusio ir žalą paskaičiavusio pareigūno (šią funkciją pavesta atlikti Departamento Teisės departamento Civilinių bylų ir teisės skyrių pareigūnams).

Pareigūnai pažeidėjų apžiūros ar daiktų patikrinimo metu rastus daiktus ir dokumentus, kurie yra pažeidimo įrankis arba tiesioginis objektas, paima ANK nustatyta tvarka. Paimti daiktai ir dokumentai iki administracinio nusižengimo bylos išnagrinėjimo saugomi Departamento direktoriaus nustatytose vietose. Departamento direktoriaus 2020-12-03 įsakymu Nr. AD1-369 „Dėl Paimto, konfiskuoto turto, daiktinių įrodymų apskaitymo, saugojimo, perdavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis tvarkos nustatymo“ patvirtintas Paimto, konfiskuoto turto, daiktinių įrodymų apskaitymo, saugojimo, perdavimo, grąžinimo ir pripažinimo atliekomis tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), kurio 3 punkte nustatyta, kad pareigūnas, paėmęs administracinio nusižengimo (toliau – AN) ar nusikalstamos veikos padarymo įrankius ir priemones, kitus daiktinius įrodymus (toliau – Paimtas turtas), ne vėliau kaip kitą darbo dieną juos užregistruoja Aprašo 1 priede nurodytos formos Paimtų pažeidimo padarymo įrankių ir priemonių, bešeimininkio, konfiskuoto turto, daiktinių įrodymų apskaitos žurnale (toliau – Registracijos žurnalas). Aprašo 7 punkte nustatyta, kad jei paimtas turtas (išskyrus greitai gendantį turtą), kuris neturi savininko ar jo savininkas nežinomas, jo paėmimas įforminamas surašant Aprašo 3 priede nurodytos formos daiktų, kurių savininkas nežinomas, paėmimo protokolą, jam suteikiant atitinkamą Registracijos žurnalo eilės numerį, o daiktus fiksuojanti fotografuota (filmuota) medžiaga kartu su kita surinkta medžiaga ir Paimtu turtu saugoma Departamento administracijos padalinyje, kurio Pareigūnas tokį turtą paėmė, kol bus priimtas sprendimas dėl tolesnių jo tvarkymo procedūrų.

Pažymėtina, kad yra gaunama skundų dėl korupcijos apraiškų, t. y. apie pareigūnų galimai iš žvejų pasisavinamas žuvis (pvz., patikrinimo dokumentuose fiksuojamas mažesnis kiekis sugautos žuvis, negu realiai nustatyta patikrinimo metu). **Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą šioje srityje, manytina, kad teisiniame reglamentavime turėtų būti įtvirtintas draudimas tarnybiniame transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą,** kadangi nesant tokiam įpareigojimui sudaromos sąlygos korupcijai pasireikšti, t. y. galimos dovanos, padėkos, neteisėtai nusavintas administracinio nusižengimo įrankis ar objektas ir pan.). **Taip pat teisiniame reguliavime tikslinga būtų nustatyti draudimą pareigūnams tarnybos metu turėti didesnę kaip vienos bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą. Tačiau šiam tikslui pasiekti reikalinga ir vidaus kontrolė.**

3.4. Veiklos srities vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai.

Išanalizavus korupcijos pasireiškimo tikimybę aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo verslinės žvejybos srityje, darytina išvada, kad yra korupcijos pasireiškimo tikimybė dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

- *Per siauros kontrolės ribos.*

Teisiniame reglamentavime nėra įtvirtinta prevencinė kontrolė (prevencinis patikrinimas), kaip teisinis ūkio subjekto patikrinimo pagrindas, kuris gerokai išplėstų aplinkos apsaugos pareigūnų kontrolės ribas, o nesant aiškaus šios priemonės taikymo reglamentavimo galimos įvairios rizikos dėl neefektyvios ir neveiksmingos kontrolės vykdymo.

- *Plačios pareigūnų diskrecijos ribos priimant sprendimą dėl teisės pažeidimo formavimo atliekant fizinio asmens veiklos patikrinimą.*

AAVKĮ 15 straipsnyje įtvirtintos prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui tikrinant fizinio asmens veiklą, t. y. „*ikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo <...>*“, tačiau to paties straipsnio 4 punkte paliekama ir diskrecijos teisė „*atlikęs patikrinimą, jei reikia, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą*“. Šiuo atveju teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, todėl kyla rizika, kad pareigūnai, atlikdami fizinių asmenų veiklos patikrinimus, gali veikti savo nuožiūra ir patikrinimo dokumentų nepildyti. Manytina, kad nefiksuotos patikrinimo metu nustatytos aplinkybės (tiek raštu, tiek vaizdo ir garso fiksavimo priemonėmis) kelia korupcijos riziką dėl patikrinimo metu nustatytų/nenustatytų aplinkybių pagrįstumo, kurių vėliau nėra galimybės objektyviai patikrinti ir įvertinti.

- *Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas.*

Patikrinimų metu, kur egzistuoja netikėtumo faktorius, priimant sprendimą dėl administracinio nusižengimo nustatymo fiksavimo atsiranda didžiausia korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi pareigūno veiksmai gali būti įtakoti tiek vidinių, tiek išorinių veiksnių (gailestis, mažareikšmis pažeidimas, biurokratizmas (pvz. taikant įspėjimą), kyšininkavimas, papirkimas ir kt.).

Teisiniame reguliavime neįtvirtinus įpareigojimo pareigūnams nuolat ir nepertraukiamai patikrinimo metu (nepriklausomai nuo dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus) naudotis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis (pvz. nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo), atsiranda rizikos tikimybė korupcijai pasireikšti, kadangi pareigūnai savo nuožiūra gali spręsti kokia apimtimi ir (ar) naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones. Be kita ko, įrašyta informacija tiesiogiai nekeliauja į tam tikrą serverį, kuris būtų administruojamas vieno konkretaus asmens tokiu būdu užkertant galimybę savo nuožiūra pareigūnams ištrinti fiksuotą medžiagą.

- *Nėra vidaus kontrolės dėl administracinių nuobaudų skyrimo terminų.*

Didelis laiko tarpas nuo pažeidimo nustatymo iki nuobaudos paskyrimo yra korupcijos rizikos veiksnys, sudarantis prielaidas daryti galimą įtaką sankcijų taikymui ar netaikymui. Departamente nėra įtvirtinta vidaus kontrolė dėl administracinių teisenų terminų, todėl šiuo atveju pasireiškia rizika, kad dėl pareigūno neveikimo (tiek tyčinio, tiek ne) administracinės nuobaudos skyrimo terminas gali būti praleistas, ko pasekoje pažeidėjas išvengs administracinės atsakomybės. Vienas iš taikomų poveikio priemonių efektyvumo, skaidrumo kriterijų yra nuobaudos paskyrimas per įmanomai trumpiausius terminus. Nepagrįstai ilgi terminai gali skatinti pažeidimus padariusius asmenis neteisėtais būdais siekti išvengti atsakomybės.

- *Nereglementuotas draudimas tarnybinėje transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą, bei grynųjų pinigų sumą.*

Siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą šioje srityje, manytina, kad teisiniame reglamentavime turėtų būti įtvirtintas draudimas tarnybinėje transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą, kadangi nesant tokiam įpareigojimui sudaromos sąlygos korupcijai pasireikšti, t. y. galimos dovanos, padėkos, neteisėtai nusavintas administracinio nusižengimo įrankis ar objektas ir pan. Taip pat teisiniame reguliavime tikslinga būtų nustatyti draudimą pareigūnams tarnybos metu turėti didesnę kaip vienos bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą. Tačiau šiam tikslui pasiekti reikalinga ir vidaus kontrolė.

- *Nepakankama prevencinė kontrolė.*

Galimai neteisėtą verslinę žvejybą vykdančios ir (ar) nesilaikantys teisės aktų reikalavimų subjektai, iš esmės yra nekontroliuojami ar nepakankamai kontroliuojami, nebent yra gaunami konkretūs pranešimai / skundai arba subjektas įtrauktas į metinį ūkio subjektų patikrinimo planą. Nesant operatyvios neplaninės kontrolės vykdymo savo iniciatyva sistemos, sudaromos prielaidos pakankamai viešai veikti galimai neteisėtą veiklą vykdančioms subjektams, dažnai nepaisantiems aplinkos apsaugos reikalavimų.

3.5. Siūlymai dėl korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo

Apibendrinant atliktą korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą darytina išvada, kad siekiant mažinti korupcijos rizikos apraiškas būtina tobulinti teisinį reglamentavimą, vidaus kontrolę:

- Inicijuoti teisinio reglamentavimo pakeitimus dėl prevencinės kontrolės įgyvendinimo, numatant teisinį pagrindą atlikti prevencinį ūkio subjektų patikrinimą;

- teisiniame reguliavime nustatyti, kad visais atvejais, atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą būtų pildomas patikrinimą įforminantis dokumentas.

- Departamento teisės aktuose nustatyti prievolę visais atvejais patikrinimo metu nepertraukiamai daryti vaizdo ir garso įrašus nepriklausomai nuo pareigūnų, dalyvaujančių patikrinime, skaičiaus. Tačiau siekiant įgyvendinti tokias nuostatas pirmiausia siūlytina išivertinti turimo vaizdo ir garso įrašymo įrenginių technines galimybes, naujų įrenginių poreikį bei finansinius išteklius, ir esant galimybei aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis;

- nustatyti konkretų terminą nuo pažeidimo nustatymo, administracinio nusižengimo protokolo surašymo iki nuobaudos paskyrimo ir įpareigoti Departamento darbuotojus, nustačiusius administracinius nusižengimus ir nagrinėjančius administracines bylas, per nustatytą terminą atlikti visus privalomus veiksmus, siekiant užtikrinti, kad administracinių nusižengimų teisenos būtų greitai ir objektyviai, visapusiškai ir išsamiai iširtos; taip pat kontroliuoti administracinio nusižengimo protokolo surašymo (jeigu nebuvo surašytas pažeidimo nustatymo vietoje) ir nuobaudų taikymo terminus nustačius aplinkosaugos teisės aktų pažeidimus;

- teisiniame reglamentavime įtvirtinti draudimą tarnybinėje transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą, taip pat įtvirtinti draudimą pareigūnams tarnybos metu turėti didesnę kaip vienos bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą. Siekiant įgyvendinti šių priemonių vidaus kontrolę, organizuoti ir atlikti netikėtus patikrinimus;

- organizuoti intensyvesnę prevencinę veiklą/papildomas akcijas ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba atžvilgiu, įpareigojant patikrinimus atlikti reguliariai atitinkamais laikotarpiais ir atitinkamose vietose pagal tuo metu galiojančius draudimus, taip pat pagal dažniausiai pasikartojančių pažeidimų vietas, bei pobūdį;

- siekiant užtikrinti prevencinę kontrolę, darbuotojų veiklos metinėse užduotyse numatyti versline žvejyba užsiimančių ūkio subjektų patikrinimų skaičių atsižvelgiant į Lietuvoje verslinę žvejybą vykdančių ūkio subjektų skaičių.

3.6. Įstaigos veiklos analizavimo klausimynas

Klausimynas sudarytas remiantis Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011-05-13 įsakymu Nr. 2-170 patvirtintų Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedu - II. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte numatytas kriterijus – „**Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas**“ ir V. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte numatytas kriterijus – „**Daugiausia priima**

sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“.

Eil. Nr.	Klausimas	Atsakymas
1.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaiga įstatymų ir kitų teisės norminių aktų, suteikiančių įgaliojimus vykdyti kontrolės ir priežiūros funkcijas, pagrindu priėmė būtinus teisės aktus, nustatančius/detalizuojančius kontrolės/priežiūros veiksmų, procedūrų ar vykdymo formas, tvarką, periodiškumą?	Ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba, kontrolė/priežiūra vykdoma vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis.
2.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose numatyti konkretūs kontrolės/priežiūros funkcijas vykdančys sprendimus priimančys subjektai (įstaigos padaliniai, atskiri darbuotojai), išsamiai ir tiksliai apibrėžtos jų teisės ir pareigos? Ar šiems subjektams nesuteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra?	<p>Aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo verslinės žvejybos srityje funkcija yra priskirta konkreitiems Departamento administracijos padaliniais, t.y. Departamento regioninių valdybų GGAI, pagal jų nuostatus „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus; kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, naudoja, atkuria žemės, paviršinių vandenių, kraštovaizdžio, augalijos, gyvūnijos (išskyrus žuvų išteklių jūrų vandenyse naudojimo kontrolę) bei kitus gamtos išteklius; Organizuoja reidus, kitas inspekcinės priemonės, siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę, kitų gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų vykdymą.<...> kontroliuoja, ar juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi leidimuose naudoti žvejybos plotus nustatytų sąlygų;[...] kontroliuoja, kaip žuvų išteklių naudotojai laikosi nustatytų žuvų sugavimo limitų, verslinės žvejybos leidimuose žvejoti vidaus vandens telkiniuose nustatytų sąlygų <...>; apskaičiuoja aplinkai padarytą žalą, nustato administracinius teisės pažeidimus, skiria administracines nuobaudas, bei taiko kitas administracinio poveikio priemones aplinkos apsaugos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidėjams; <...> nustatyta tvarka vykdo ne mėgėjų žvejybos įrankių apyvartos kontrolę.“, bei GGAI pareigūnams pagal pareigybės aprašymus „kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, laikydamiesi teisės aktų reikalavimų, naudoja, atkuria žemės, paviršinių vandenių, kraštovaizdžio, augalijos, gyvūnijos bei kitus gamtos išteklių valdybos kontroliuojamoje teritorijoje; nustato administracinius nusižengimus, surašo administracinių nusižengimų protokolus, administracinius nurodymus bei taiko kitas administracinio poveikio priemones pažeidėjams, apskaičiuoja aplinkai padarytą žalą; organizuoja ir vykdo reidus siekiant užtikrinti teisėtą gamtos išteklių naudojimą, medžioklės, mėgėjų žvejybos, verslinės žvejybos, specialiosios žvejybos vykdymą, aplinkosaugos sąlygų plaukioti vandens telkiniuose plaukiojimo priemonėmis kontrolę“.</p> <p>Pareigūnai vadovaujasi Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 12, 15, 16 straipsniais, kuriuose aiškiai apibrėžtos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų teisės, pareigos ir veiksmai atliekant fizinių ir juridinių asmenų patikrinimus. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad AAVKĮ 15 straipsnyje įtvirtintos prievolės aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnui tikrinant fizinio asmens veiklą „Tikrindamas fizinio asmens veiklą, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnas privalo <...>”, o to</p>

		paties straipsnio 4 punkte paliekama ir diskrecijos teisė „ <i>atlikęs patikrinimą, jei reikia, surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą</i> “. Šiuo atveju teisiniame reglamentavime nėra nustatyta konkrečių kriterijų, kokiais atvejais reikia surašyti patikrinimą įforminantį dokumentą, o tai kelia korupcijos pasireiškimo tikimybę.
3.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje priimti teisės aktai, sprendimai, užtikrinantys Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (Žin., 1997, Nr. 67-1659; 2000, Nr. 18-431) reikalavimų laikymąsi?	<p>Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklių 13 punkte nustatyta, kad esant viešųjų ir privačių intereso konflikto požymiams, nustatytiems Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme, pareigūnai privalo nustatyta tvarka pateikti prašymą nusišalinti.</p> <p>Departamento direktoriaus 2020 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. AD1-63 „Dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo pakeitimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas, užtikrinantis Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymų nuostatų laikymąsi. Taip pat Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. AD1- 69 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2019 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. AD1-90 „Dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ Departamente paskirtas atitiktis pareigūnas, atsakingas už Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą ir kontrolę, asmenų konsultavimą privačių interesų deklaravimo, interesų konfliktų prevencijos ir koordinavimo su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija klausimais.</p>
4.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose įtvirtinta konkreti ir tiksli sprendimų priėmimo procedūra (pvz., sprendimų priėmimo principai, kriterijai, terminai) vykdant kontrolės / priežiūros funkcijas?	<p>Ūkio subjektų veiklos neplaninis patikrinimas atliekamas esant vienam ar keliems pagrindams, numatytiems Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių (toliau – Taisyklės) 46 punkte. Taisyklių 47 ir 48 punktuose nustatyta, kad teisę priimti sprendimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo turi: Savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys; Pareigūnai, jeigu būtina nedelsiant vietoje užfiksuoti aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimą, kad jis nebūtų nuslėptas, arba būtina nedelsiant nutraukti tokį pažeidimą, kad nebūtų padaryta ar toliau daroma žala aplinkai. Apie priimtą sprendimą dėl patikrinimo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 valandą nuo sprendimo priėmimo momento, telefonu (skambučiu ir (arba) SMS panešimu) arba elektroniniu laišku informuojamas tiesioginis vadovas ar jį pavaduojantis asmuo.</p> <p>Pavedimą dėl neplaninio patikrinimo atlikimo priimti turi teisę: savarankiškų administracijos padalinių vadovai ir Kontrolę atliekančių administracijos padalinių vadovai ar juos pavaduojantys asmenys pavaldiems pareigūnams; Departamento direktorius ar direktoriaus pavaduotojas, kuruojantis Departamento vykdomą ūkio subjektų veiklos priežiūros sritį, Kontrolę atliekančių administracijos padalinių, Savarankiškų administracijos padalinių ir Departamento Veiklos organizavimo skyriaus pareigūnams.</p> <p>Planiniai ūkio subjektų veiklos patikrinimai atliekami vadovaujantis Departamento direktoriaus patvirtintu Patikrinimu planu, parengtu vadovaujantis Taisyklių III skyriaus nuostatomis (Taisyklių 10 p.).</p>

5.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimtuose teisės aktuose aiškiai atskirtos sprendimų priėmimo ir kontrolės/priežiūros vykdymo funkcijos?	Departamente aiškiai atskirtos funkcijos nuo administracinio nusižengimo nustatymo ir protokolo surašymo vykdant kontrolę/priežiūrą ir administracinio nusižengimo bylos nagrinėjimo. Bylas nagrinėja Departamento Teisės departamento administracinių bylų nagrinėjimo skyriai, civilinių ieškinių pateikimas yra atskirtas nuo tyrimų atlikusio ir žalą paskaičiavusio pareigūno (šią funkciją pavesta atlikti Departamento Teisės departamento Civilinių bylų ir teisės skyrių pareigūnams).
6.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktai reglamentuoja kontrolės / priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų priėmimo vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesnės) procedūras? Ar tokia kontrolė yra vykdoma, ar ji pakankamai veiksminga?	Analogiškas šios lentelės 4 Eil. Nr. atsakymui.
7.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimti vidaus teisės aktai reglamentuoja kontrolės/priežiūros funkcijas vykdančių subjektų veiklos ir sprendimų apskundimo tvarką?	<p>Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę taisyklių 63 ir 64 punktuose nustatyta: "Pareigūnų veiksmai (neveikimas) ir sprendimai gali būti skundžiami Departamento direktoriui. Skundas turi būti paduotas per vieną mėnesį nuo skundžiamo dokumento paskelbimo ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. Departamento direktoriaus sprendimas per vieną mėnesį nuo šio sprendimo gavimo dienos gali būti skundžiamas administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka".</p> <p>Be kita ko, Viešojo administravimo subjekto priimto administracinio sprendimo arba veiksmo (neveikimo) apskundimo tvarka reglamentuota įstatyminio lygmens nuostatomis, t.y. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, kitų sprendimų, kurie gali būti skundžiami, galioja bendros Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) nuostatos.</p>
8.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigoje buvo gauta asmenų skundų, pranešimų, kitokio pobūdžio informacijos dėl kontrolės / priežiūros subjektų veiklos / priimtų sprendimų teisėtumo, pagrįstumo? Ar buvo atliekamas tokios informacijos tyrimas?	Šiuo metu Departamente yra gautas Visuomeninės gamtos apsaugos organizacijos „Lašišos dienoraštis“ pranešimas „dėl pagalbos vykdant žvejų verslininkų stebėseną bei patikrinimus Kuršių mariose“, kuris nagrinėjamas vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. lapkričio 15 d. nutarimo Nr. 933 redakcija), bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu. Vertinamu laikotarpiu nebuvo atlikta tarnybinio nusižengimo tyrimų aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymo, įforminimo, atsakomybės taikymo verslinės žvejybos srityje.
9.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos priimti teisės aktai periodiškai peržiūrimi? Ar vykdomas nustatytų teisinio reglamentavimo spragų ar kolizijų taisymas?	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos 2021 m. priemonių plane, patvirtintame Departamento direktoriaus 2021 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. AD1-84 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2021-2027 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių plano Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos patvirtinimo“ numatyta priemonė „1.5.5. Nuolat peržiūrėti Departamento vidinius teisės aktus ir esant poreikiui atlikti jų pakeitimus“. Ši priemonė vykdoma aktyviai, nustačius trūkumų/ esant poreikiui

		inicijuojami Departamento vidinių teisės aktų pakeitimai.
10.	Ar įstatymai kiti teisės norminiai aktai valstybės ar savivaldybės įstaigai suteikia teisę priimti norminius teisės aktus? Jei taip, ar įstaiga priėmė vidaus teisės aktus, detalizuojančius norminių teisės aktų priėmimo procedūrą? Ar įstaigoje atliekamas norminių teisės aktų projektų poveikio korupcijos mastui vertinimas?	<p>Taip. Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklė patvirtintos vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi bei įgyvendinant Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. vasario 18 d. įsakymo Nr. D1-145 „Dėl Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašo patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymo Nr. 327 „Dėl Kontroluojamųjų objektų tikrinimo dažnumo nustatymo regionų aplinkos apsaugos departamentuose tvarkos“ pripažinimo netekusiu galios“ 2 punktą.</p> <p>Šiuo metu Departamente rengiamas Antikorupcinio teisės aktų vertinimo tvarkos aprašas, kuriuo vadovaujantis bus atliekamas Departamente priimamų norminių teisės aktų antikorupcinis vertinimas.</p>
11.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaiga priėmė teisės aktus, reglamentuojančius sprendimų, susijusių su įstaigos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priėmimo procedūras?	<p>Departamento direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. AD1-247 „Dėl ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto įsigijimo ir nurašymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintas Ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto įsigijimo ir nurašymo tvarkos aprašas, kuris reglamentuoja Departamento ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto (toliau kartu – turtas) įsigijimo, pajamavimo, turto dokumentų rengimo, tvirtinimo, siuntimo ir turto perdavimo Departamento direktoriaus įsakymu paskirtiems Departamento valstybės tarnautojams ar darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, ir turto nurašymo tvarką.</p> <p>Taip pat Departamento direktoriaus 2021-06-09 įsakymu Nr. AD1-208 „Dėl ilgalaikio ir trumpalaikio turto vertinimo ir nurašymo komisijos sudarymo“ sudaryta komisija ilgalaikio ir trumpalaikio turto vertinimui ir nurašymui.</p>
12.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaiga priėmė teisės aktus, užtikrinančius Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2006, Nr. 4-102) reikalavimų įgyvendinimą?	<p>Departamento direktoriaus 2020-09-15 įsakymu Nr. AD1-276 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas, kuris nustato numatomų vykdyti prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų formavimo, planavimo, iniciavimo, organizavimo tvarką, pirkimus vykdančių ir (ar) pirkimo procese dalyvaujančių Departamento valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, teises, pareigas ir atsakomybę, kitus su Departamento numatomais vykdyti ir (ar) vykdomais pirkimais susijusius klausimus, siekiant sumažinti Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų riziką.</p>
13.	Ar valstybės ar savivaldybės įstaigos teisės aktuose numatyti konkretūs tokie sprendimai galintys priimti subjektai, išsamiai ir aiškiai apibrėžta šiuos sprendimus priimančių subjektų kompetencija? Jei šie teisės aktai suteikia įgaliojimus priimti sprendimus kolegialiai institucijai, ar detalios reglamentuotos kolegialios institucijos sudarymo, sudėties atnaujinimo, narių skyrimo, sprendimų priėmimo procedūros? Ar teisės aktai numato kolegialios institucijos narių individualią atsakomybę už priimtus	<p>Departamento darbuotojams, dalyvaujantiems viešuosiuose pirkimuose, funkcija nustatyta pareigybės aprašymuose (Departamento Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyriaus vyresn. specialistas „vykdo mažos vertės viešuosius pirkimus“).</p> <p>Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos apraše aiškiai reglamentuota viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys subjektai, jų funkcijos.</p> <p>Departamento direktorius: vadovaudamasis Viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsniu pirkimui (-ams) organizuoti ir atlikti (mažos vertės pirkimų atveju – gali) sudaro Komisiją, nustato jai užduotis ir suteikia visus įgaliojimus toms užduotims atlikti; paskiria pirkimų organizatorių (-ius), jeigu Departamentas numato vykdyti mažos vertės pirkimus ir tokiems pirkimams</p>

	sprendimus?	atlikti nesudaroma Komisija (Viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo 4.1. ir 4.2. punktai).
14.	Ar įstaigos teisės aktai reglamentuoja sprendimų priėmimo, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, taip pat sprendimų, susijusių su įstaigos turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, vidaus kontrolės (prevencinės, einamosios, paskesniosios) procedūras?	Ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto įsigijimo ir nurašymo tvarkos aprašo 8 punkte nustatyta, kad Aprašo 4 punkte nurodytus dokumentus (turtui apskaityti bei nurašyti) patvirtina Departamento direktorius arba jo įgaliotas Departamento direktoriaus pavaduotojas.

PRIDEDAMA. Priemonių planas nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir/ar pašalinti, 7 lapai.

Direktorius

Raimondas Sakalauskas

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir jos valdymo sričiai priskirtų biudžetinių įstaigų, valstybės įmonių ir viešųjų įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo ir motyvuotos išvados rengimo tvarkos aprašo priedas

(Priemonių plano nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ir / ar pašalinti forma)

APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTAS PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2021 METŲ

PRIEMONIŲ PLANAS NUSTATYTIEMS KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAMS VALDYTI IR / AR PAŠALINTI

1 lentelė. Veiklos sritis, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė ir kurioje nustatyti korupcijos rizikos veiksniai - *Regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos reidų organizavimas ir vykdymas*.

Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai	Konkrečios priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti	Planuojamų įgyvendinti konkrečių priemonių korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti terminai / atsakingi vykdytojai	Identifikatoriai (rezultatas), pagal kuriuos bus nustatoma, ar pasiekti užsibrėžti tikslai įgyvendinus priemones nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti / atsakingi už stebėseną (identifikavimą) įstaigos asmenys / padaliniai
1. Nepakankamas teisinis reglamentavimas.	1.1. Atskirti reagavimo į gautus pranešimus ir reido organizavimo funkcijas. 1.2. Nustatyti sprendimo atlikti reidą priėmimo tvarką, kriterijus.	Teisės departamentas, VOS, PPT – vykdytojas; Terminas – 2022 m. I ketv	Pakeista Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcija, patvirtinta Departamento direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 12 d. įsakymu Nr. AD1-236 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų organizavimo instrukcijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), atskiriant reagavimo į gautus pranešimus ir reido organizavimo funkcijas; nustatant sprendimo atlikti reidą priėmimo tvarką, kriterijus; reglamentuojant Žurnalo administravimą; įtvirtinant Žurnalo pildymo kontrolę; taip pat numatant sąlygą, kad giminystės ryšių turintys asmenys negali kartu vykdyti pareigų.
2. Nepakankama vidaus kontrolė.	2.1. Reglamentuoti Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos gyvosios gamtos apsaugos kontrolę vykdančių pareigūnų inspekcinės veiklos reidų registravimo Žurnalo (toliau – Žurnalas) administravimą. 2.2. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti Žurnalo pildymo kontrolę.		
3. Nepakankamos prevencinės interesų konfliktų valdymo priemonės.	3.1. Reglamentuoti sąlygą, kad giminystės ryšių turintys asmenys negali kartu vykdyti pareigas.		
	3.2. Atsisakyti praktikos, kuomet reiduose	Departamento regioninių valdybų	Reiduose kartu nedalyvauja giminystės ryšių

	kartu dalyvauja giminystės ryšių turintys asmenys.	gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų vadovai – vykdytojai. Terminas – nuolat.	turintys asmenys.
	3.3. Tarp pareigūnų taikyti rotaciją.	Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų vadovai – vykdytojai. Terminas - nuolat	Užtikrinta, kad reidų metu tarp pareigūnų taikoma rotacija.
4. Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas	4.1. Įvertinti turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklę, nustatyti naujų vaizdo ir garso įrašymo priemonių poreikį.	Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Atliktas turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklės vertinimas, nustatytas naujų įrenginių poreikis. Atsižvelgiant į Departamente naudojamų techninių priemonių intensyvumą ir efektyvumą esant poreikiui ir galimybėms atliktas turto perskirstymas.
	4.2. Pagal finansines galimybes aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.		Pareigūnai aprūpinti pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.
	4.3. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus.	Teisės departamentas – vykdytojas. Terminas – įgyvendinus šios lentelės 4.2. priemonę.	Pakeistas Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatant jame prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus.
	4.4. Įvertinti turimų mobiliųjų komplektų (nešiojamas kompiuteris, interneto modemas, spausdintuvas) būklę, nustatyti naujų priemonių poreikį, įvertinti finansines galimybes.	Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Atliktas turimų mobiliųjų komplektų būklės vertinimas, nustatytas naujų įrenginių poreikis, įvertintos finansinės galimybės. Esant poreikiui ir galimybėms atliktas turto perskirstymas (įvertinus įrenginių naudojimo intensyvumą ir poreikį).
	4.5. Pagal finansines galimybes spręsti klausimą dėl pareigūnų aprūpinimo naujais mobilieisiais komplektais.	Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius – vykdytojas. Terminas – pagal finansines galimybes.	Inicijuotas pareigūnų aprūpinimas mobilieisiais komplektais.
	4.6. Vengti praktikos administracinio	Departamento regioninių valdybų	Už nustatytus administracinius nusižengimus

	nusižengimo protokolą surašyti ne pažeidimo padarymo vietoje.	gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos – vykdytojai. Terminas – nuolat.	pažeidimo padarymo vietoje surašoma ne mažiau kaip 80 proc. dalis administracinio nusižengimo protokolų.
5. Plačios pareigūnų diskrecijos ribos priimant sprendimą dėl teisės pažeidimo formavimo atliekant fizinio asmens veiklos patikrinimą.	5.1. Teisiniame reguliavime nustatyti, kad visais atvejais, atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą būtų pildomas patikrinimą įforminantis dokumentas.	VOS– vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėse, patvirtintose Departamento direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. AD1-378 „Dėl Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) įtvirtinta nuostata, kad visais atvejais atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą būtų pildomas patikrinimą įforminantis dokumentas, pateikiant aiškias instrukcijas dėl dokumentų formų naudojimo.

2 lentelė. Veiklos sritis, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė ir kurioje nustatyti korupcijos rizikos veiksniai - *Pažymos išdavimas nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens.*

Nustatyti korupcijos rizikos veiksniai	Konkrečios priemonės, kurių būtina imtis nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti	Planuojamų įgyvendinti konkrečių priemonių korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti terminai / atsakingi vykdytojai	Identifikatoriai (rezultatas), pagal kuriuos bus nustatoma, ar pasiekti užsibrėžti tikslai įgyvendinus priemones nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti / atsakingi už stebėseną (identifikavimą) įstaigos asmenys / padaliniai
1. Nepakankamas teisinis reglamentavimas.	1.1. Departamento struktūrinių padalinių nuostatuose ir pareigybės aprašymuose nustatyti funkciją dėl pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo.	Administravimo departamento Personalo skyrius – vykdytojas. IV ketv.	Departamento struktūrinių padalinių – regioninių valdybų aplinkos apsaugos inspekcijų nuostatuose ir pareigybės aprašymuose nustatyta funkciją dėl pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo.
	1.2. Pasikeitus teisiniam reglamentavimui (nėbegaliojant Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymui) įvertinti esamą reglamentavimą ir pareigūnams, vykdančiams pažymos išdavimo funkciją nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens, pateikti instrukciją, kurioje būtų išaiškinta, koku teisiniu pagrindu	Teisės departamentas – vykdytojas. IV ketv.	Parengta instrukcija dėl reikalavimo iš bankroto administratoriaus pateikti įsistejusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto, siekiant gauti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo, jeigu tokia teismo nutartis prie prašymo nepateikta.

	vadovaujantis turėtų būti prašoma bankroto administratoriaus pateikti įsiteisėjusią teismo nutartį likviduoti įmonę dėl bankroto siekiant gauti pažymą dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir grunto sutvarkymo, jeigu tokia teismo nutartis prie prašymo nepateikta.		
	1.3. Parengti vidinę tvarką, reglamentuojančią pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūras, apimtį, numatyti aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas atlikti/neatlikti patikrinimą, taip pat išduoti/neišduoti pažymą, bei patvirtinti pažymos formą.	Teisės departamentas, VOS – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Parengta vidinė tvarka, reglamentuojanti pažymos išdavimo nemokumo administratoriui dėl bankrutuojančio juridinio asmens procedūras, apimtį, numatant aiškius kriterijus, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas atlikti/neatlikti patikrinimą, taip pat išduoti/neišduoti pažymą; bei patvirtinta pažymos forma.
2. Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas	2.1. Įvertinti turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklę, nustatyti naujų vaizdo ir garso įrašymo priemonių poreikį.	Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Atliktas turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklės vertinimas, nustatytas naujų įrenginių poreikis. Atsižvelgiant į Departamente naudojamų techninių priemonių intensyvumą ir efektyvumą esant poreikiui ir galimybėms atliktas turto perskirstymas.
	2.2. Pagal finansines galimybes aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.		Pareigūnai aprūpinti pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.
	2.3. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento, iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinime dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus.	Teisės departamentas – vykdytojas. Terminas – įgyvendinus šios lentelės 2.2. priemonę.	Pakeistas Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatant jame prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinimą atliekančių pareigūnų skaičiaus.

3 lentelė. Veiklos sritis, kurioje egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė ir kurioje nustatyti korupcijos rizikos veiksniai - **Aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nustatymas, iforminimas, atsakomybės taikymas verslinės žvejybos srityje.**

Nustatyti korupcijos rizikos	Konkrečios priemonės, kurių būtina imtis	Planuojamų įgyvendinti	Identifikatoriai (rezultatas), pagal kuriuos bus
------------------------------	--	------------------------	--

veiksniai	nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti	konkrečių priemonių korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti terminai / atsakingi vykdytojai	nustatoma, ar pasiekti užsibrėžti tikslai įgyvendinus priemones nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti / atsakingi už stebėseną (identifikavimą) įstaigos asmenys / padaliniai
1. Per siauros kontrolės ribos.	Inicijuoti teisinio reglamentavimo pakeitimus dėl prevencinės kontrolės įgyvendinimo, numatant teisinį pagrindą atlikti prevencinį ūkio subjektų patikrinimą.	VOS, Teisės departamentas–vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Kreiptasi į Aplinkos ministeriją su prašymu inicijuoti AAVKĮ pakeitimus praplečiant vykdomos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ribas, t.y. teisinio reglamentavimo pakeitimus dėl prevencinės kontrolės įgyvendinimo, numatant teisinį pagrindą atlikti prevencinį ūkio subjektų patikrinimą.
2. Plačios pareigūnų diskrecijos ribos priimant sprendimą dėl teisės pažeidimo formavimo atliekant fizinio asmens veiklos patikrinimą.	Teisiniame reguliavime nustatyti, kad visais atvejais, atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą būtų pildomas patikrinimą įforminantis dokumentas.	VOS – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėse, patvirtintose Departamento direktoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. AD1-378 „Dėl Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) įtvirtinta nuostata, kad visais atvejais atliekant fizinių asmenų veiklos patikrinimą būtų pildomas patikrinimą įforminantis dokumentas, pateikiant aiškias instrukcijas dėl dokumentų formų naudojimo.
3. Nepakankamas techninių priemonių aprūpinimas, reglamentavimas ir naudojimas	3.1. Įvertinti turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklę, nustatyti naujų vaizdo ir garso įrašymo priemonių poreikį.	Administravimo departamento Bendrųjų reikalų ir informacinių technologijų skyrius – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Atliktas turimų vaizdo ir garso įrašymo priemonių būklės vertinimas, nustatytas naujų įrenginių poreikis. Atsižvelgiant į Departamente naudojamų techninių priemonių intensyvumą ir efektyvumą esant poreikiui ir galimybėms atliktas turto perskirstymas.
	3.2. Pagal finansines galimybes aprūpinti pareigūnus pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.		Pareigūnai aprūpinti pažangiomis vaizdo ir garso įrašymo priemonėmis.
	3.3. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento, iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinimo dalyvaujančių pareigūnų skaičiaus.	Teisės departamentas – vykdytojas. Terminas – įgyvendinus šios lentelės 2.2. priemonę.	Pakeistas Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašas, patvirtintas Departamento direktoriaus 2020-09-09 įsakymu Nr. AD1-270 „Dėl Vaizdo duomenų tvarkymo Aplinkos apsaugos departamente prie Aplinkos ministerijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatant jame

			prievolę pareigūnams, atliekantiems patikrinimus, nuolat ir nepertraukiamai naudoti vaizdo ir garso įrašymo priemones nuo atvykimo į objektą momento iki išvykimo nepriklausomai nuo patikrinimą atliekančių pareigūnų skaičiaus.
4. Nėra vidaus kontrolės dėl administracinių nuobaudų skyrimo terminų	4.1. Nustatyti konkretų terminą nuo pažeidimo nustatymo, administracinio nusižengimo protokolo surašymo iki nuobaudos paskyrimo, ir įpareigoti Departamento darbuotojus, nustačiusius administracinius nusižengimus, ir nagrinėjančius administracines bylas, per nustatytą terminą atlikti visus privalomus veiksmus, siekiant užtikrinti, kad administracinių nusižengimų teisenos būtų greitai ir objektyviai, visapusiškai ir išsamiai iširtos.	Teisės departamentas – vykdytojas. Terminas – 2022 m. I ketv.	Priimtas Departamento direktoriaus įsakymas, įpareigojantis administracinės teisenos procedūras atlikti per nustatytą terminą ir numatantis vidaus kontrolę.
	4.2. Kontroliuoti administracinio nusižengimo protokolo surašymo (jeigu nebuvo surašytas pažeidimo nustatymo vietoje) ir nuobaudų taikymo terminus nustačius aplinkosaugos teisės aktų pažeidimus.	Aplinkos apsaugos departamento struktūrinių padalinių vadovai – vykdytojai. Terminas – nuolat.	Užtikrinta, kad administracinių nusižengimų teisenos būtų greitai ir objektyviai, visapusiškai ir išsamiai iširtos.
5. Nereglamentuotas draudimas tarnybiniame transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą, bei tam tikrą grynųjų pinigų sumą.	5.1. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti draudimą tarnybiniame transporto priemonėje turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą.	Administravimo departamentas – vykdytojas. Terminas – 2022 m. I ketv	Tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklėse, patvirtintose Departamento direktoriaus 2018-07-13 įsakymu Nr. AD1-68 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklių patvirtinimo“ įtvirtintas draudimas tarnybiniame transporte turėti neapskaitytą bet kokios rūšies turtą.
	5.2. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti draudimą pareigūnams tarnybos metu turėti didesnę kaip vienos bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą.		Vidaus tvarkos taisyklėse, patvirtintose Departamento direktoriaus 2018-07-13 įsakymu Nr. AD1-70 „Dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ nustatytas draudimas pareigūnams tarnybos metu turėti didesnę kaip vienos bazinės socialinės išmokos dydžio pinigų sumą.
	5.3. Siekiant įgyvendinti šios lentelės 5.1. ir 5.2. priemonių vidaus kontrolę, organizuoti ir atlikti netikėtus patikrinimus.	Imuniteto tarnyba – vykdytojas. Terminas – įgyvendinus šios lentelės 5.1. ir 5.2. priemones, ir patvirtinus Netikėtų patikrinimų	Atlikta ne mažiau kaip 4 netikėti patikrinimai per ketvirtį pasirinktoje srityje ir pasirinktuose Departamento administracijos padaliniuose siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai laikomasi

		tvarką.	darbo drausmės, vidaus tvarkos taisyklių.
6. Nepakankama prevencinė kontrolė	6.1. Organizuoti intensyvesnę prevencinę veiklą/papildomas akcijas ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba atžvilgiu, įpareigojant patikrinimus atlikti reguliariai atitinkamais laikotarpiais ir atitinkamose vietose pagal tuo metu galiojančius draudimus, taip pat pagal dažniausiai pasikartojančių pažeidimų vietas, bei pobūdį.	Aplinkos kokybės departamento Gamtos išteklių apsaugos skyrius – vykdytojas. Terminas – IV ketv.	Sudarytas metinis priemonių planas dėl intensyvesnės prevencinės veiklos vykdymo ūkio subjektų, užsiimančių versline žvejyba, atžvilgiu.
	6.2. Siekiant užtikrinti prevencinę kontrolę, darbuotojų veiklos metinėse užduotyse numatyti versline žvejyba užsiimančių ūkio subjektų patikrinimų skaičių atsižvelgiant į Lietuvoje verslinę žvejybą vykdančių ūkio subjektų skaičių.	Departamento regioninių valdybų gyvosios gamtos apsaugos inspekcijų viršininkai – vykdytojai. Terminas – 2022 m. I ketv.	Darbuotojų veiklos metinėse užduotyse numatytas versline žvejyba užsiimančių ūkio subjektų patikrinimų skaičius.

Atsakinga už šio plano įgyvendinimo stebėseną – Departamento Imuniteto tarnyba.

Šiame plane numatyti vykdytojai informaciją apie priemonių įgyvendinimo eigą Imuniteto tarnybai el. paštu (imunitetas@aad.am.lt) teikia kiekvieną mėnesį per 3 d.d.

Už šio plano įgyvendinimą atsako – vykdytojai.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Aplinkos apsaugos departamentas, Smolensko g. 15, LT-03201 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VERTINIMO APLINKOS APSAUGOS DEPARTAMENTE PRIE APLINKOS MINISTERIJOS 2021 M.
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-09-20 Nr. (6)-AD5-18096
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	RAIMONDAS SAKALAUSKAS, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-09-20 16:37:44
Parašo formatas	Parašas, pažymėtas laiko žyma
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-09-20 16:37:58
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2021-04-14 - 2024-04-13
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vilma Cegelskė, Patarėja
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-09-20 17:40:18
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-07 - 2023-01-07
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
El. dokumento įvykius aprašantys metaduomenys	
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. Tikrinimo data: 2021-09-21 08:34:45
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-09-21 atspausdino Sandra Arlauskienė
Paieškos nuoroda	